

Målgruppens favoritkaraktär i en handdocksserie för 4-6 åringar

En fokusgruppsundersökning om serien Hittehatt

Staffan Gräsbeck

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Film och television
Identifikationsnummer:	4995
Författare:	Staffan Gräsbeck
Arbetets namn:	Målgruppens favoritkaraktär i en handdocksserie för 4-6 åringar – En fokusgruppsundersökning om serien Hittehatt
Handledare (Arcada):	Jan Nåls
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>Detta examensarbete är en fallstudie med en fokusgruppsundersökning som tar fasta på karaktärerna i ett avsnitt ur handdocksserien Hittehatt ur målgruppens perspektiv, 4-6 åringar. Handdocksserien Hittehatt är en produktion av Svenska Yle. Metoderna som används är observation, intervju och fri association i form av teckning. Respondenterna i undersökningen är barn mellan 4 och 6 år. Målet med undersökningen är att nå en förståelse på målgruppens preferenser gällande de olika karaktärerna som medverkar i avsnittet "Tumla blir onyfiken". Könsskillnaderna i målgruppen samt huruvida karaktärernas androgyna drag påverkar målgruppen är också frågeställningar som tas upp i arbetet. Syftet med arbetet är att samla in information som kan användas i vidareutvecklingen av seriens karaktärer. I korta ordalag är resultatet av denna undersökning att målgruppen inte uppvisade tydliga preferenser i form av en favoritkaraktär, vilket kan tolkas som en positiv sak då det innebär att de flesta karaktärerna bidrar med något slags nyttovärde för en bredare publik, och många olika sorters tittare. Den enda karaktären som fick ett sämre mottagande led av det faktum att respondenterna av manligt kön i undersökningen inte kunde identifiera sig med karaktären. Detta stöds av faktum att karaktären inte fyllde de traditionella krav av en karaktär som enligt litteraturen krävs för att pojkar skall kunna identifiera sig med den. Av undersökningen framgår även att barn i denna åldersgrupp har svårt att formulera sina tankar och åsikter om karaktärer de inte känner från tidigare. Förutom information om karaktärerna bidrar undersökningen även med information om serien som helhet. Det framgår att långa dialoger är något som orsakar ett svalnande intresse hos respondenterna. Fysisk humor och ordlekar är roligt för målgruppen. Det samma gäller situationer då tittaren får placera sig i en högre position än karaktären, det vill säga att tittaren vet något som karaktären inte vet.</p>	
Nyckelord:	Fallstudie, fokusgruppsundersökning, Hittehatt, favoritkaraktär, barn, identifikation, könsskillnader
Sidantal:	87
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Film och television
Identification number:	4995
Author:	Staffan Gräsbeck
Title:	The target group's favourite character in a hand puppet series for 4-6 year olds – A focus group study on the series Hittehatt
Supervisor (Arcada):	Jan Nåls
Commissioned by:	
<p>Abstract:</p> <p>This thesis is a case study including a focus group study on the characters in an episode of the series Hittehatt from the perspective of the target group, 4-6 year olds. Yle produces the hand puppet-production Hittehatt. The methods used are observation, interview and free association in the form of drawing. The respondents in the survey are children between 4 and 6 years. The goal of the study is to reach an understanding of the target group's preferences regarding the various characters involved in the episode "Tumla blir onyfiken" (Tumla becomes "uncurious"). Gender differences in the target group and whether the character's androgynous traits affect the target audience are also issues raised in this thesis. The aim is to gather information that can hopefully be used in the further development of the series' characters. In brief, the results of this survey conclude that the target group did not show clear preferences in the form of a favourite character. This, however, can be interpreted as a positive result, because it means that most of the characters bring some kind of utility value to a wider audience and many different types of viewers. The only character that got a worse reception suffered from the fact that male respondents in the survey could not identify with the character. This is supported by the fact that the character, based on the literature, did not meet the traditional requirements of a character required for the boys to be able to identify with it. The survey also shows that children in this age group have a difficult time to articulate their thoughts and opinions about characters they have not come to know from the past. In addition to the information about the characters, the survey also brings information about the series as a whole. It appears that long dialogues are something that causes a decreasing of interest among respondents. Physical humour and puns are fun for the audience. The same applies to situations in which the viewer can put him- or herself in a higher position than the character, meaning that the viewer knows something that the character does not know.</p>	
Keywords:	Case study, focus group study, Hittehatt, favourite character, children, identification, gender differences
Number of pages:	87
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

INNEHÅLL

1 Inledning	7
1.1 Ämne och motiv för ämnesval	8
1.2 Frågeställningar	8
1.3 Syfte	9
1.4 Avgränsning.....	9
1.5 Metod.....	9
1.5.1 Observerande metod	11
1.5.2 Association med teckning	12
1.5.3 Strukturerad intervju med hjälp av visuella stimuli	12
1.5.4 Känslokort som mätinstrument under intervjun	13
1.5.5 Undersökningssituationen	14
1.6 Materialbeskrivning	15
1.7 Orddefinitioner	15
2 Målgruppen för undersökningen	16
2.1 Den psykologiska utvecklingen hos målgruppen.....	16
2.1.1 Kognitiv utveckling	17
2.1.2 Könsskillnader och könsroller	19
2.2 Målgruppens medievanor i Finland och barnprogrammets mottagande	20
2.2.1 Kommentar om de finlandssvenska barn- och juniorprogrammen.....	22
2.2.2 Passiv mediekonsumtion hos målgruppen	23
2.3 Identifikation och identitet; målgruppen och könsskillnader	24
2.4 Målgruppens favoritkaraktärer och identifikation med dessa.....	25
2.4.1 Barnserien <i>Bärtil</i> som exempel för identifikation med karaktärer.....	27
2.5 Känslor och fysiska uttryck.....	29
3 Om serien	31
3.1 Karaktärerna	31
3.2 Om avsnittet i undersökningen: "Tumla blir onyfiken"	33
4 UNDERSÖKNINGEN	34
4.1 Förberedelser	34
4.2 Utförandet av undersökningen	35
4.3 Min roll som auktoritetsperson och programledare för BUU-Klubben.....	35
5 Undersökningens resultaten	36
5.1 Favoritkaraktären och respondenternas uppfattning om karaktärerna	36
5.2 Observationer under screeningen.....	40

5.3 Teckningarna	45
5.4 Respondenternas könsskillnader	46
5.5 Respondenternas förståelse av avsnittet	48
5.5.1 Respondenternas favoritprogram i BUU-Klubben	49
6 Sammanfattning och slutsatser	49
6.1 Intervjun	49
6.2 Observationer under screeningen	50
6.3 Teckningarna	51
6.4 Könsskillnaderna	51
6.5 Avsnittet som helhet	51
6.6 Slutsatserna i korthet	52
7 Slutdiskussion	53
Källor	56
Bilagor	59

FÖRORD

Jag vill tacka mina kolleger på barnredaktionen på Svenska Yle för det stöd jag fått under processen av detta arbete. Diskussionerna med Monica Vikström-Jokela och Sonja Österberg har bidragit med många insikter som fört arbetet framåt. Jag vill också tacka personalen på Daghemmet Fanny som med sin välvilja gjorde det möjligt att utföra undersökningen på ett enkelt och smärtfritt sätt. Sist och slutligen vill jag tacka min sambo, Helene Duncker som många gånger bidragit med grammatikaliska råd, och påpekat min tendens att falla i träsket med alltför komplicerade uttryck och jobbiga meningar.

1 INLEDNING

Historiskt sett har barn haft mycket liten talan inom medieforskning. Till och med när det gäller forskning som specifikt behandlar barn i olika former har det ofta varit föräldrarna som talat för barnen. På senare tider har det bevisligen konstaterats att man kan få trovärdigare resultat genom att låta barnen själva få sin röst hörd. De bäst kvalificerade personerna att kommentera ett barns perspektiv är barnen själva så länge undersökningen behandlar ett tema som barnen själva kan svara på, vilket i denna undersökning är fallet. (Scott 2008 s. 87-88)

Svenska Yle håller för närvarande på att spela in en ny handdocksserie vid namnet Hittehatt för barn. Serien har premiär 4.3.2015. Serien har utvecklats av Stefanie af Björkstén och produceras av barnredaktionen på Svenska Yle. Målgruppen för serien är huvudsakligen barn i 4-6-årsåldern. Inom redaktionen finns ett intresse att veta hur serien mottas av målgruppen. Jag har valt att forska inom detta ämne på grund av att jag personligen jobbar på samma redaktion och har också varit involverad i inspelningen av serien. Jag har valt detta ämne för att jag är intresserad av hur karaktärerna mottas av målgruppen samt hur konsekvent de olika metoderna pekar på samma resultat. Vilken är målgruppens favoritkaraktär i avsnittet som visas i undersökningen? Intressant skulle också vara att komma underfund med varför just en specifik karaktär är en favorit samt hur könsskillnader påverkar åsikter om karaktärerna.

Suzan Aledin (2014) som är producent för barnredaktionen på Svenska Yle svarade på några intervjufrågor per e-post angående Hittehatt ur produktionssynvinkel. Hittehatt är en produktion som Yle själv producerar. Produktionen kommer att fortsätta år 2015 efter att den första säsongen blivit klar, och serien kommer att figurera på barnredaktionens alla utgivningsplattformar. För tillfället har serien inte sålts till någon annan instans. Målet med serien är att stärka självkänslan för barn. Det är en annorlunda familj där varje karaktär är olika och ser olika ut. Trots olikheterna kommer de alltid överens, även fast det inte sker helt utan problem. Hittehatt är just nu barnredaktionens största egna produktion i jämförelse med alla andra interna produktioner som barnredaktionen producerar.

Efter att jag läst Stefanie af Björkstens (2011) examensarbete *4-6-åringar som målgrupp för dramaserie – Fallstudie i målgruppens uppfattningar om ett avsnitt ur dramaserien "Rättvisa Krut-Rut"* och talat med henne personligen blev jag också intresserad av att göra en fokusgruppsundersökning för målgruppen för Hittehatt. af Björkstens kunde i sitt examensarbete konstatera att vuxna ofta har förutfattade meningar om vad barn tycker är roligt, skrämmande och så vidare. Hon fick dock själv inse att detta var ett faktum som inte nödvändigtvis stämde. Därför är jag intresserad av barnens egna åsikter om karaktärerna i Hittehatt, och delvis vilka forskningsmetoder som lämpar sig väl inom forskning med barn. Jag tycker att det är både viktigt och intressant att låta barnen själv dela med sig av sina åsikter för att skapa en bild av vad som enligt dem är ett bra barnprogram.

Detta examensarbete är således en fallstudie med en fokusgruppsundersökning som kommer att ta fasta på karaktärerna i ett avsnitt ur handdocksserien Hittehatt ur målgruppens perspektiv.

1.1 Ämne och motiv för ämnesval

Att förstå sig på vad det är som gör en karaktär populär är något som är viktigt att veta för alla som arbetar med produktioner för film och TV. Ämnet är relevant inom mitt yrkesområde eftersom barnredaktionen på Svenska Yle förhoppningsvis har användning för forskningsresultaten i form av en bättre förståelse på hurdana reaktioner olika karaktärer skapar. Beroende på hur relevanta och konsekventa resultaten är, kan denna undersökning påverka hur karaktärerna utvecklas i serien samt hur fokusgruppsundersökningar kan utföras i framtiden med en motsvarande målgrupp.

1.2 Frågeställningar

De centrala frågeställningarna för detta arbete är följande:

1. Vilken är favoritkaraktären i ett avsnitt ur Hittehatt?
2. Varför är karaktären i fråga en favorit?
3. Finns det skillnader i mottagandet mellan pojkar och flickor?
4. Påverkar de androgyna karaktärerna målgruppens uppfattning om dessa?

1.3 Syfte

Syftet med undersökningen är att förstå målgruppens preferenser vad gäller karaktärer i Hittehatt samt orsaken till dessa preferenser. Denna förståelse kan bidra till utvecklingen av karaktärerna i serien.

1.4 Avgränsning

Det finns många forskningsmetoder att tillämpa på målgruppen för detta arbete. Jag kommer att välja tre forskningsmetoder som enligt mig verkar bäst anpassade för att undvika att arbetet sväller till för stora proportioner. Valet av dessa forskningsmetoder baserar sig på boken *Qualitative research methods for media studies* (Brennen 2013). Jag koncentrerar mig på karaktärerna i serien eftersom karaktärerna i detta fall är bland de viktigaste elementen för seriens framgång.

I undersökningen använde jag mig av ett avsnitt av Hittehatt med en berättelse som tillåter att karaktärerna i avsnittet kommer fram så likvärdigt som möjligt för att kunna jämföra dem med varandra. Avsnittet heter ”Tumla blir onyfiken”, och presenteras i kapitel 3.2.

Målgruppen bestod av 7 respondenter i omkring 5-års ålder för att materialmängden inte skulle bli för stor. Målgruppen bestod av finlandssvenska barn från huvudstadsregionen med relativt liknande socioekonomiska bakgrunder. Idealt skulle ha varit att målgruppen skulle ha bestått av hälften pojkar och hälften flickor.

1.5 Metod

Detta examensarbete är en empirisk forskning med en fallstudie som tillämpar tre kvalitativa forskningsmetoder på en fokusgrupp i målgruppen bestående av 5-åringar. Teoridelen av arbetet är en litteraturanlys som bland annat diskuterar 5-åringens relation och identifikation till karaktärer inom TV-program samt tillämpningen av de tre forskningsmetoderna på målgruppen inför fokusgruppsundersökningen.

Det finns skillnader mellan barn i förskoleåldern (Hwang & Nilsson 1996 s. 181). Barn i grupper påverkar varandra, vilket i sin tur påverkar resultaten. Auktoritetspersoner som föräldrar eller daghemspersonal påverkar barnen (Hwang & Nilsson 1996 s. 190). På grund av dessa faktorer kommer jag att utföra undersökningen enskilt med varje barn. Min ställning som programledare för BUU-Klubben kan också till viss mån påverka resultaten, vilket är något som bör tas i beaktande. Det finns vissa etiska aspekter att minnas. En person som genomför en undersökning är i grund och botten en person i makt-position, och bör därför genomföra sin undersökning på respondentens villkor, vilka de än må vara (Brennen 2013 s. 29). Man bör komma ihåg att respondenterna är små barn, och små barn har annorlunda behov än vuxna. Jag kommer att beskriva målgruppen för undersökningen i kapitel 2 i detta arbete.

Själva forskningsmetoden kan också potentiellt påverka forskningsresultaten. Till exempel är barn mycket medvetna om när en kamera finns i deras närhet. Lösningen på detta problem skulle kunna vara att gömma kameran så att barnet inte är medvetet om att hen blir filmat (se Faulkner & Woodhead 2008 s. 17).

Den fysiska platsen för undersökningen påverkar också. Sker undersökningen hemma eller på daghemmet? I boken *Research with Children – Perspectives and Practices* (2008) finns ett exempel på en forskare som misslyckats med att samla in forskningsmaterial, eftersom han gjort misstaget att kalla in barnen till ”the naughty room” i sin undersökning vilket ledde till att barnen fick en felaktig bild av vad forskningen handlade om. De trodde att de gjort något fel. (Faulkner & Woodhead 2008 s. 10) Därför måste undersökningen ske på en neutral plats där barnet kan känna sig bekvämt.

En noggrann beskrivning av undersökningens utförande finns i kapitel 4.2.

De tre kvalitativa forskningsmetoderna är följande:

- Observerande metod: videofilmning av screeningstillfället
- Strukturerad intervju med hjälp av visuella stimuli och känslkort
- Fri association i form av teckning

De tre forskningsmetoderna kommer att anpassas på så sätt att seriens karaktärer ligger i fokus och att målgruppens behov möts.

Användningen av kvalitativa metoder i forskning kan vara utmanande eftersom de inte nödvändigtvis bidrar med resultat som är lätta att avläsa eller tolka. De bidrar heller inte med tydligt mätbara resultat (Brennen 2013 s. 1). På grund av detta kommer jag att kombinera intervjun med både skärmdumpar ur avsnittet i fråga tillsammans med ett mätinstrument som gör det lättare att analysera resultaten och bidra med en mera objektiv bild av målgruppens förhållande till karaktärerna.

Då man kombinerar tre olika forskningsmetoder i samma fall kan man med större säkerhet observera konsekvensen av resultaten, ifall varje forskningsmetod pekar på samma resultat. Om respondenten skrattar åt en specifik karaktärs vitsar, eller säger att just den karaktären är "bäst" samt ritar samma karaktär i sin teckning, visar det att respondenten helt tydligt föredrar just den aktuella karaktären.

1.5.1 Observerande metod

En kamera kommer att ställas upp på ett dolt ställe så att respondenten är omedveten om att hen blir filmad. Kameran är riktad på så sätt att man tydligt kan se respondentens minspel och gester då hen tittar på avsnittet ur Hittehatt. Videomaterialet kommer efter undersökningen att analyseras på basis av litteraturen med målet att respondentens reaktioner till olika händelser i avsnittet skulle avslöja hens åsikter om de olika karaktärerna.

Jag kommer speciellt att inrikta mig på känslouttryck i form av miner och gester hos barnen som orsakas av vad en karaktär säger eller gör, eller händelser som sker kring karaktärerna. Jag kommer också att observera möjliga skillnader mellan de manliga och kvinnliga respondenterna.

1.5.2 Association med teckning

Teckning som metod och ritverktyg kan fylla en viktig funktion inom denna undersökning. Teckningar kan ge uttryck för respondentens tankar och känslor och speglar också den bild av omvärlden som respondenten har (Hwang & Nilsson 1996 s. 170).

Även om denna undersökning handlar om karaktärerna i Hittehatt är det intressant att se vad som gjorde starkast intryck på respondenten. På grund av detta kommer respondenten att få rita en teckning vad hen bäst kommer ihåg av det visade avsnittet direkt efter att screeningen är över. Möjligen kommer respondenten att rita en karaktär, eller så var det kanske något helt annat som fångade respondentens uppmärksamhet. En beskrivning av vad teckningen föreställer skrivs på baksidan av pappret. Efter detta fortsätter undersökningen med intervjudelen.

Teckningens funktion är att stöda observationen och intervjun för att kunna se ifall respondenten konsekvent föredrar en karaktär över en annan. Vad teckningen föreställer kan förhoppningsvis avslöja vad som gjort det största intrycket i avsnittet.

Också här kommer jag att observera möjliga skillnader mellan respondenternas kön. Vilken karaktär, tematik eller objekt som teckningen föreställer.

Respondenternas teckningar kan ses i **BILAGA 5**.

1.5.3 Strukturerad intervju med hjälp av visuella stimuli

Intervju som metod är en av de mest naturliga kvalitativa metoderna. Att ställa frågor i jakt på information eller med målet att förstå sig på människors uppfattning av saker och ting och att kartlägga människors åsikter är något som gjorts i tusentals år (Brennen 2013 s. 26).

Men hur skall man ställa relevanta frågor och hur får man reda på vad respondenten egentligen anser om karaktärerna i Hittehatt? Barnforskaren Ditte Winther-Lindqvist (2012) konstaterade under en föreläsning för barnredaktionen på Svenska Yle att enbart intervjua barn i åldern 3-6 år inte är effektivt i sig. Intervjun kräver minst ett stödande

element som till exempel observation för att uppnå trovärdiga resultat, därav videofilmningen. För att ytterligare hjälpa barnen att formulera sina tankar är det motiverat att använda sig av skärmdumpar ur avsnittet i fråga för att hjälpa respondenten att minnas nyckelelement ur avsnittet. Ett känslkort för varje karaktär hjälper respondenten att formulera sin åsikt om karaktären i fråga. En skärmdump innebär en bild tagen ur en videokälla, i detta fall avsnittet ur *Hittehatt*. Skärmdumpen kan till exempel föreställa en karaktär i en specifik situation. Känslkortet beskrivs i kapitel 1.5.4.

Intervjuformen som används i denna undersökning är en strukturerad intervju. Enligt Brennen (2013 s. 27) minskar detta på utrymmet för egen tolkning. Då alla respondenter ställs samma frågor med ett begränsat antal möjligheter till svar kan man ställa dessa intervjuer mot varandra för jämförelse.

Ett formulär med frågor kommer att ställas upp och fungera som bas för den strukturerade intervjun. Som hjälpmedel kommer skärmdumpar av avsnittet samt ett känslkort att användas. Frågorna ställs på så sätt att svaren ger möjligast lite utrymme för tolkning.

Som i de andra forskningsmetoderna kommer jag också på basis av intervjusvaren observera skillnaden mellan pojkar och flickor.

Frågeformuläret tillsammans med de renskrivna svaren för intervjun kan ses i **BILAGA 2**. Bilderna som användes i samband med intervjun kan ses i **BILAGA 4**.

1.5.4 Känslkort som mätinstrument under intervjun

Användningen av ett känslkort i undersökningen är inspirerad av boken om mediefostern, *Mediametkaa!* (2006). Tanken är att respondenten lättare kan identifiera sig med olika känslor som förmedlas med hjälp av känslkortet (se Niinistö & Ruhala 2006 s. 30).

Ett känslkort är ett papper med ett rutfält. Varje ruta har ett ansikte som förmedlar en känsla. Uttrycken i ansiktena på känslkortet som används i denna undersökning för-

medlar glädje, ilska, sorg och rädsla. Känslokortets funktion är att göra det lättare för respondenten att formulera sin åsikt om varje karaktär. Känslokortet fungerar med hjälp av association, och avslöjar om respondenten har positiva eller negativa associationer gentemot karaktären, eller kanske ingen åsikt alls.

Under intervjun kommer ett känslokort för varje karaktär i avsnittet att presenteras. Respondenten får med hjälp av de känslor som representeras på känslokortet peka på vilken känsla, negativ eller positiv, som karaktären tydligast framkallar hos respondenten.

Känslokortet som används i undersökningen kan ses i **BILAGA 3**.

1.5.5 Undersökningssituationen

Utrymmet för fokusgruppsundersökningen är samma för alla respondenter i undersökningen. Detta för att försäkra sig om att utgångspunkten för varje respondent är den samma. Av samma orsak har jag valt att målgruppens ålder skall vara omkring 5 år. Detta för att behålla forskningsresultatens konsekvens. Det handlar dock inte enbart om undersökningen, utan också om att skapa en miljö som är bekväm för respondenterna att vistas i eftersom barn kan bli påverkade av olika faktorer runt omkring dem. O'Kane (2008 s. 144) beskriver effekterna av själva undersökningssituationen så här:

The setting has a significant effect on the way techniques can be used. Private space with minimal disturbances in an environment where the child or young person feels comfortable is likely to be the most conducive for productive research meetings. Factors such as when and where interviews take place, who is present, who will be told, are all likely to have an effect on what the child will talk about. Whilst the presence of some adults may facilitate explanations and communication with a child, some adults have a tendency to regulate children's voices, by challenging or redefining what they say. Similarly, older or more confident siblings may dominate the direction of discussions. Furthermore, in group meeting venues which are accessible and provide enough space, light and privacy should be carefully sought.

1.6 Materialbeskrivning

Detta arbete består av litteratur med målet att nå en förståelse av målgruppens världsbild i form av den psykologiska utvecklingen hos barn inom målgruppen. Skillnader mellan könen och könsroller diskuteras. Till detta hör också målgruppens engagemang och identifikation med karaktärer i medieprodukter. I arbetet beskrivs serien som analyseras, avsnittet som används i undersökningen samt de karaktärer som serien består av.

Undersökningens material består av videomaterialet från screeningen, den styrda intervjuens svar samt teckningarna som respondenterna ritar. Analysen av detta material står för undersökningens resultatet och slutsatsen för detta arbete; vilken är favoritkaraktären ur avsnittet ur Hittehatt och varför är det så?

1.7 Orddefinitioner

Här redovisas specifika ämnesord som används i detta arbete.

BUU-Klubben:	Programram som består av innehåll presenterat av programledare för BUU-Klubben samt diverse barnprogram och filmer. Ett avsnitt är ca 30 min långt. BUU-Klubben sänds varje dag på Yle Fem. Målgruppen för BUU-Klubben är finlandssvenska barn mellan 3 och 7 år.
Hittehatt:	Namnet på serien som används som fall i fokusgruppsundersökningen
Screening:	Tillfälle då innehåll ur TV och film visas för en publik
Respondent:	Person inom den definierade målgruppen som deltar i fokusgruppsundersökningen
Skärmdump:	Stillbild tagen från en videokälla
Målgrupp:	Målgrupp i samband med detta arbete innebär barn i 4-6 års ålder, dvs. målgruppen för Hittehatt
Androgyn:	Person eller karaktär som uppvisar personlighetsdrag från båda könen utan att ta ställning till det egna könet.

Onyfiken: I avsnittet ”Tumla blir onyfiken” används ordet ”onyfiken” som är starkt kopplat till händelserna i avsnittet. Motsatsen till nyfiken.

2 MÅLGRUPPEN FÖR UNDERSÖKNINGEN

I detta kapitel redovisar jag för den värld som målgruppen lever i med den psykologiska utvecklingen som utgångspunkt. Vilka är könsskillnaderna mellan pojkar och flickor, identifikation med karaktärer och hur målgruppen reagerar på saker de ser på TV hör till ämnen för detta kapitel. Jag kommer också att ta upp serien Bärtil som ett exempel för identifikation med karaktärer för målgruppen, eftersom serien på många sätt kan jämföras med Hittehatt.

Mitt val att rikta mig in på barn som är så nära 5 år som möjligt i detta arbete är för att uppnå konsekventa resultat i fokusgruppsundersökningen, även om den egentliga målgruppen för serien Hittehatt är lite bredare, 4-6 åringar.

2.1 Den psykologiska utvecklingen hos målgruppen

Boken *Utvecklingspsykologi – Från foster till vuxen* (Hwang & Nilsson 1996) beskriver de olika aspekterna av målgruppens fysiska och psykologiska utveckling.

De fysiska skillnaderna mellan till exempel en tvååring och en sexåring är enorma. Medan tvååringen har ett stort huvud i förhållande till resten av kroppen, börjar sexåringens kropp vara proportionell och påminner mer om en vuxen kropp. Tvååringens finmotorik är ännu relativt outvecklad och begränsar sig mest till att greppa saker. Sexåringen däremot behärskar diverse redskap, kan knyta skosnören och knäppa knappar. Det som för tvååringen varit en utmaning har för sexåringen blivit rutin. Man bör dock minnas att det trots allt finns stora variationer i varje åldersgrupp. Dessa exempel fungerar ändå som referens över åldersgrupperna i det stora hela. (Hwang & Nilsson 1996 s. 149-150)

Vid 6 års ålder har hjärnans storlek uppnått ca 95 procent av den vuxna hjärnan. I allmänhet finns det ett samband mellan ett barns neurologiska utveckling och den kognitiva samt sociala utvecklingen. (Hwang & Nilsson 1996 s. 151)

Grovmotorik innefattar färdigheter som till exempel springa, hoppa och kasta. Till femåringens grovmotoriska färdigheter hör bland annat att göra kullerbyttor, tvåhandsfattning, studsa med en boll och hoppa hopprep. Det finns vissa skillnader mellan pojkars och flickors grovmotoriska färdigheter. Medan flickor har bättre koordination och är snabbare, har pojkar mera muskler och förlorar spädbarnsfettet lite tidigare. (Hwang & Nilsson 1996 s. 152-153)

Finnmotoriken omfattar mer avgränsade och exakta rörelser. Femåringen kan använda redskap som bestick, sax och penna, och har också möjligheten att börja spela vissa instrument och skriva. Till femåringens finmotoriska färdigheter hör bland annat att knyta skosnören. I den här åldern börjar också barn uppvisa vilken hand som är dominant. Även om mindre barn använder ena handen oftare än den andra är det först i femårsåldern som barn börjar uppvisa tydliga preferenser.

2.1.1 Kognitiv utveckling

I boken *Utvecklingspsykologi – Från foster till vuxen* (1996 s. 157) menar Hwang & Nilsson att *Jean Piagets* uppfattningar om förändringar i tänkande och resonande i den tidiga barndomen är relevanta. Piaget har haft stort inflytande på förskolans utveckling och innehåll.

Symboliskt tänkande innebär att något kan bli vad det inte är. En symbol är något som står för något annat, det vill säga betecknar saker och händelser. En fyraåring kan använda både ord, handlingar och föremål på ett symboliskt sätt i sina lekar. En barkbit är nödvändigtvis inte längre en barkbit, utan kan också vara en båt eller en bil. Detta symboliska tänkande gör att leken kan bli mera komplicerad och spännande. Det symboliska tänkandet hjälper också barnet att minnas saker och ting bättre. Ordet *gunga* kan innebära både den fysiska saken, men också känslan som är kopplad till att gunga. Symboler hjälper barnets problemlösning, kategorisering av verkligheten och kommunikation.

(Hwang & Nilsson 1996 s. 158-159) Symboler kan med andra ord fungera som koncept i medieinnehåll för barn kring 4 årsåldern.

Ett klassiskt exempel som används för att beskriva ett barns *konservervation* är ha två lika stora kärl med lika mycket vatten i. Efter detta häller man vattnet ur det ena kärlet i ett bredare och lägre kärl, och vattnet ur det andra glaset i ett smalare och högre kärl. Även om vattenmängden förblir densamma kommer nästa alla barn under 5 eller 6 år att säga att det finns mer vatten i det smalare och högre kärlet. (Hwang & Nilsson 1996 s. 158-159)

Barn mellan 2 och 7 som befinner sig det *preoperationella* tänkandets stadium (Hwang & Nilsson 1996 s. 159) är *egocentriska*. Egocentriskt tänkande innebär att barnet använder sig själv och sin egen utgångspunkt för att forma sin världsbild. De har svårt att se något ur en annan persons synvinkel och att ta någon annans roll. (Hwang & Nilsson 1996 s. 162) Det här är relevant inom utvecklingen av en TV-serie för denna målgrupp, då barnen sannolikt kommer att identifiera sig mest med en karaktär som befinner sig i samma situation som barnet själv, eller som i barnets perspektiv bäst motsvarar hans egen situation. Då Hittehatt är en serie vars karaktärer består av olika sorters dockor kommer också konceptet *animism* med i bilden. Under småbarnsåren uppvisar barnen nämligen en uppfattning om att föremål kan vara levande, ha mänskliga tankar och känslor och till och med en egen vilja, något som är aktuellt för Hittehatt som bland annat innehåller en kör bestående av levande strumpor (Hwang & Nilsson 1996 s. 163).

Om målgruppens språkliga utveckling kan man konstatera att barn som har fyllt 6 år har ett ordförråd som omfattar kring 15000 ord. De förstår skämt, ordlekar och gåtor och har ett ökat intresse för skriftspråk. (Hwang & Nilsson 1996 s. 167) En TV-serie för målgruppen 4-6-åringar kan med andra ord innehålla ett relativt komplicerat språk med ordlekar och skämt, så länge de andra faktorerna angående målgruppens psykologiska utveckling tas i beaktande. Skämten och ordlekarna får med andra ord inte vara för komplicerade så att innebörden av skämten och ordlekarna försvinner.

2.1.2 Könsskillnader och könsroller

Rent psykiskt finns det skillnader mellan könen i småbarnsåldern. Barn från och med 3 års ålder riskerar att styra varandra in i ett könsstereotypiskt mönster. Detta kan leda till att barn som inte följer dessa normer kan frysas ut eller ignoreras i den gemensamma leken. Faktorer som påverkar detta kan vara könet hos lekkamraten eller påverkan av föräldrar eller andra auktoritetspersoner. Barn som är åskådare till andra barns lek tenderar att noggrannare följa med representanter av det egna könet. I det stora hela kan man beskriva barn i daghemsålder på så sätt att pojkar tenderar att vara vildare i leken och rör sig i större grupper, medan flickor är lugnare och fungerar bättre i mindre grupper. (Hwang & Nilsson 1996 s. 181) Om föräldrar leker med sina barn på så vis att pappan ofta engagerar sina söner i ”maskulina” aktiviteter och mamman på motsvarande sätt leker ”feminina” lekar med sina döttrar kan detta ses som en tidig styrning av könsidentitet (Hwang & Nilsson 1996 s. 182).

En sak som även påverkar barns könsstereotypiska beteende är auktoritetspersoners inställning till detta beteende. ”Pojkar är bara pojkar” är en fras som har gjutits in hos många. Att förstärka och bejaka samt förbjuda och se ner på vissa aspekter ur de existerande könsstereotyperna hos båda könen är något som ökar på klyftan mellan könen. Enligt Hwang & Nilsson (1996 s. 181) bibehålls de i daghemmet inlärd könsrollerna hos barnen då de växer upp och börjar skolan, medan de vuxnas inställning ändras under denna tid. Pojkarnas vilda beteende ses inte mera som en naturlig och bra sak, utan flickornas i allmänhet lugna beteende och plikttrogenhet lyfts upp som det mera önskvärda.

Styrning av könsidentitet är något som betonas eftersom små barn själva inte ännu har en utvecklad förståelse av innebörden av könsroller. Hos barn i 4-årsålder begränsar sig begreppet om kön ännu till yttre kännetecken. De vet att pojkar blir män, och att flickor blir kvinnor, men de kan tro att könet har med kläderna att göra. Att det hör till att flickor skall ha kjol och pojkar skall ha kort hår. Ju mera denna uppfattning stärks av till exempel föräldrar, desto mera stereotyp kommer könsrolls-beteendet att bli. (Hwang & Nilsson 1996 s. 183)

Många aspekter inom könsstereotyper ses i dagens samhälle som icke-önskvärda, något som också avspeglas på de barnprogram som produceras. Den pågående debatten är något som påverkar hur karaktärer ser ut och beter sig i barnprogram. Redaktörer måste vara lyhörda till dessa argument och följa den allmänna trenden för att kunna skapa en produkt som delvis inte upprör, men som också kan förmedla ”rätt” budskap enligt den nuvarande trenden, det vill säga en mer öppen och jämlik syn på könsroller och identiteter. I dagens läge skulle det exempelvis inte vara korrekt att ha en karaktär i ett barnprogram som uppvisar ett ohälsosamt kroppsideal samt beter sig alltför ”flickigt” eller ”pojktigt”. På grund av detta blir många karaktärer androgyna. Det betyder att de uppvisar de positiva aspekterna ur både mans- och kvinnorollen samtidigt. Den androgyna människan beskrivs av Hwang & Nilsson (1996 s. 189) så här:

Androgyna män och kvinnor har alltså gemensamma egenskaper i stället för att skilja sig åt utifrån ett traditionellt könsrollsmönster. De är snarare flexibla i sin könsroller och klarar av att förena det bästa hos båda könsrollerna – det gör dem enligt detta synsätt mer kompetenta som människor. När androgynt inriktade barn blir tonåringar och vuxna, verkar det också som de genomgående klarar sig bättre än andra.

För att undvika att direkt stärka könsstereotyper är de flesta karaktärer ”könslösa” i Hittahatt, med undantag av en karaktär, ”Murk”, som lätt kan tolkas som en äldre man eller gubbe. De har starkt varierande karaktärsdrag, men det förblir oklart vilket kön karaktärerna har. Detta öppnar möjligheten för att identifiera sig med karaktärerna utan att könet har en inverkan. Man försöker undvika situationer som till exempel: ”Tumla är inte rolig, för hon är ju en flicka”, trots att Tumla annars har karaktärsdrag, problem och utmaningar som tittaren kan relatera till.

2.2 Målgruppens medievanor i Finland och barnprogrammets mottagande

I detta kapitel försöker jag kasta ett ljus på målgruppens medieanvändning. Hur mycket tittar målgruppen på barnprogram och vad är målgruppens åsikter om de barnprogram som sänds i allmänhet?

Enligt en undersökning som utfördes 1994, spenderade 5-6 åringar i snitt 92 minuter framför televisionen per vardag, varav TV-programmens andel var 73 minuter och videofilms andel var 19 minuter. Under veckosluten ökade mängden till 164 minuter, varav TV-programmen stod för 138 minuter och videofilmerna stod för 26 minuter. Enligt studien var orsaken till den ökade tiden framför televisionen under veckosluten att programutbudet var högre då. (Savinen 1994 s. 12)

Enligt en motsvarande undersökning som utfördes 2006, spenderade 5-6 åringar i snitt 72 minuter framför televisionen per vardag och 234 minuter på veckosluten. I denna studie framgår det inte klart hur stor andel av TV-tittandet utgörs av videofilmer. (Penonen 2006 s. 42)

För att sammanfatta resultaten kan man konstatera att 5-6 åringar år 1994 i snitt spenderade 624 minuter framför televisionen per vecka, dvs. 10,4 timmar. 2006 låg antalet minuter per vecka på 564, dvs. 9,9 timmar. Skillnaden ligger på 0,5 timmar. Även om helhetstiden av TV-tittandet har minskat en aning sedan 1994, bör man minnas att internet idag står för en del av konsumtionen av medieprodukter, även om televisionen fortsättningsvis lockar publik åtminstone för denna målgrupp.

I en undersökning om barnprogrammets mottagande försöker Kytömäki skapa en bild av huruvida förhållande barn mellan 2 och 12 år har med de barnprogram som har sänds på Yle TV1 och Yle TV2 år 2000. Sammanlagt svarade 219 barn tillsammans med sina föräldrar på enkäten. Barnen mellan 2 och 6 år hade överväldigande positiva åsikter om barnprogrammen som sändes. Då man räknar ihop alla svar från och med kategorin ”ganska bra” till ”jätte bra” når 10 av barnprogrammen ett över 90 % positivt mottagande. Sammanlagt fanns 28 barnprogram med i enkäten för denna målgrupp, och de enda programmen som fick ett sämre mottagande var sådana program som barnen inte kände till och program som var relativt kortlivade med ett mindre antal avsnitt. (Kytömäki 2000 s. 6)

Även om Kytömäki anser att dessa resultat är mycket goda med tanke på den positiva responsen som undersökningen gav, kan man också tolka resultaten ur ett annat perspektiv. Med tanke på hur konsekvent goda betyg de flesta barnprogrammen fick skulle

man kunna tänka sig att målgruppen egentligen är ganska okritisk i vilka medieprodukter de konsumerar. Har det någon skillnad vilka program man sänder om responsen ändå är god i vilket fall som helst? Kan det verkligen vara möjligt att alla 28 barnprogram som testades uppvisade i stort sett samma kvalitet? En annan synvinkel är att barnen inom målgruppen för undersökningen har svårt att uttrycka sina känslor angående vad de egentligen tycker om barnprogrammen de ser. Trots detta är det intressant att en så stor del av respondenterna var av ”samma åsikt”. Till programmen som testades hör bland annat: Teletapit, Postinkantaja Pete, Ansa ja Oiva, Peppi Pitkätossu, Muumilaakson tarinoita, Ipanat, Jumpsis, Kaapo, Pelle Hermanni, Rölli med flera (Kytömäki 2000 s. 7).

2.2.1 Kommentrar om de finlandssvenska barn- och juniorprogrammen

Trots att minutantalet för TV-tittandet på ett nationellt plan har minskat de senaste åren, visar statistiken åt motsatt håll för specifikt BUU-Klubben. Målgruppen för denna undersökning var +/- 4-åringar. Medeltalet för den nådda målgruppen per vecka år 2009 var 16000 tittare. 2013 låg siffran på 17000, och under de fyra första månaderna 2014 hade siffran stigit till ungefär 19300. BUU-Klubbens sekundära målgrupp består av alla barn i Finland mellan 3 och 7 år som inte har svenska som modersmål. Den primära målgruppen med svenskspråkiga barn mellan 3 och 7 år för BUU-Klubben består av knappt 15000 tittare. (Finnpanel 2014) Det är uppenbart att BUU-Klubbens tittarantal har vuxit de senaste åren, men man bör ändå ta i beaktande att mätinstrumentet inte är exakt. Faktorer som påverkar resultatet är påslagna TV-apparater som ingen tittar på, eller personer som tittar på program före och efter BUU-Klubben.

De svenskspråkiga barnprogrammen har också en hög andel av de mest klickade programmen bland Yle Fems totala utbud på Arenan. Av de 10 mest klickade programmen via Arenans webbsida för datorer den 28.9.2014 fanns 2 program producerade av barnredaktionen. Via Arenans applikation på diverse mobila plattformar var andelen ännu högre: 6 barn- och juniorprogram fyllde Top-10 listan. (com Score. 2014) Detta tyder på att målgruppen för barn- och juniorprogram är mycket aktiva vad gäller användningen av främst mobila applikationer på olika plattformar såsom smarttelefoner och pekplat-

tor. Trots att målgruppen för dessa program i förhållande till resten av Yle Fems totala målgrupp är det intressant att den lilla målgrupp för barn- och juniorprogram ändå ackumulerar flest klick i synnerhet via Arenans mobila applikation.

2.2.2 Passiv mediekonsumtion hos målgruppen

Om man ser ett litet barn i tysthet titta på TV med en känslolös min kan det vara lätt för en vuxen att tolka situationen som om att barnet är uppslukat i händelserna som utspelar sig framför ögonen på honom eller henne. Enligt Bickham et al. är detta dock diskutabelt. Snarare skulle detta ett tecken på ett passivt mottagande av de intryck som barnet får via televisionen i form av ljus, ljud och bildernas snabba tempo. Barnet blir uppslukat av dessa intryck, men samtidigt hindrar de barnet från att vara en aktiv och kritisk tittare. Det sägs att barnen har blivit ”soffpotatisar” och bete sig som ”grönsaker” då de konsumerar televisionens ändlösa flöde. Televisionens makt är stor över barn som ännu inte har utvecklat ett kritiskt tänkande. (Bickham et al. 2001 s. 101)

Om påståendet stämmer att barn alltid skulle vara okritiska ”grönsaker” då de tittar på TV skulle detta kunna vara en förklaring på de goda resultaten som Kytömäkis (2000) undersökning hade producerat i kapitel 2.2. Påståendet är ändå rätt krasst med tanke på det stora inflytande som televisionen har på barn i form av identifikation med karaktärer och deras öden. Andra undersökningar som tas upp i detta arbete visar trots allt på ett aktivt deltagande hos tittaren. Det är dock möjligt att barns mediekonsumtion är en kombination av aktivt och passivt tittande. Frågan återstår hur man i så fall skall tolka barnens uttryck i denna undersökning om ett neutralt ansiktsuttryck kan innebära att respondenten inte har någon åsikt alls om vad hen ser.

David Gauntlett diskuterar i boken *Video Critical – Children, the environment and media power* (1996) frågan om barn som aktiva tittare. Hans stöder delvis påståendet om att barn skulle vara otillräckliga tittare som inte ser på TV för att hitta lärorika, betydelsefulla erfarenheter, utan är snarare lockade av televisionens ”attraktiva flöde av bilder”. Teorin är att televisionen med sitt intressevärde lockar barnen och producerar ofrivillig uppmärksamhet som inte stöder tankeverksamhet, förståelse och uppskattning. Gauntlett konstaterar dock att denna teori skall tas med en nypa salt, då den inte stöds av särskilt mycket bevis, och är otillräcklig bland annat med argumentet att man inte kan se på ett

barn som en helt annan ”art” än vuxna som lärt sig att konsumera televisionsutbudet på ett kritiskt sätt. (Gauntlett 1996 s. 45)

2.3 Identifikation och identitet; målgruppen och könsskillnader

Identifikation är en ofrivillig reaktion. När man skrattar åt en film eller en bok skapas en känsla av att man känner igen sig. Man identifierar sig med karaktärens öde eller vad som karaktären säger eller gör. Man kan inte värja sig emot identifikation eftersom man antingen känner igen sig i en situation eller inte. Identifikation människor emellan kan skapas då två personer har liknande erfarenheter. En stark identifikation kan skapas om något traumatiskt har hänt och två personers erfarenheter påminner om varandra. Till exempel maktmissbruk eller dödsfall. Två människor med motsvarande erfarenheter kan på detta sätt komma närmare varandra. Identifikationen behöver dock inte skapas av dramatiska händelser, utan det räcker med mycket mindre. Om två personer utomlands talar samma språk till exempel, eller om man möter någon som i tiden har gått i samma daghem eller skola. Man kan tycka om samma ishockeylag eller spela samma datorspel. Identifikation mellan två personer skapas då man har liknande erfarenheter och intressen. Detta gäller också då man identifierar sig med händelser och karaktärer i TV program. (jfr Lange 2011 s. 40-41) Identifikation kan också ske med karaktärer som har erfarenheter som tittaren aldrig har upplevt eller kommer att uppleva. Det är till exempel möjligt att identifiera sig starkt med en karaktär som är astronaut på en rymdstation.

Konceptet identifikation är kopplat till identitet. Med identitet menas ofta något som bor inom en individ och finns där för att ”upptäckas”. Detta kan ske då individen mognar och blir äldre samt genom själviakttagelse. En sak som även påverkar en individs identitet är externa och sociala faktorer. Man kan ”anta” en identitet genom identifikation med en person eller en grupp. Det är dessa två faktorer som gör människor unika och skapar deras identitet. Även om identiteten påverkas av yttre faktorer som till exempel andra människor och deras åsikter, är det kombinationen identitet och identifikation som gör individen. (Huntemann & Morgan 2001 s. 310)

Identifikation är ett komplicerat koncept men i stora drag brukar man beskriva identifikation som likheter mellan personer eller som en önskan om att bli som någon. I en

undersökning menar Ingegerd Rydin i boken *Media Fascinations – Perspectives on young people's meaning making* (2003) att pojkar i allmänhet ville spela manliga roller och flickor kvinnliga, då de fick i uppgift att välja en karaktär i ett rollspel. Majoriteten av flickorna ville spela protagonisten i rollspelet som i detta fall var en flicka, näst populärast var rollen som moder. Pojkarna däremot uppvisade ingen större identifikation med karaktärerna i rollspelet, och de var också mindre intresserade och involverade än flickorna, då huvudkaraktärerna var av kvinnligt kön. Till undersökningen hörde förutom att välja karaktär i ett rollspel också att rita en teckning på basis av karaktärernas roller i rollspelet. I det här fallet uppvisade pojkarna tydligare tecken på identifikationsfaktorer, då de tenderade att förvränga karaktärernas utseende för att mer motsvara deras sociala identitet. Detta tog sig i form av att pojkarna kunde ändra på flickkaraktärer så att de till utseendet liknade superhjältar som till exempel Batman på basis av karaktärens roll i rollspelet. Antagonisten, den elaka kvinnan, kunde få formen av en King Kong-liknande varelse. I teckningsuppgiften var flickorna mera noggranna att representera karaktärerna som de egentligen skulle se ut. (Rydin 2003 s. 91-92)

2.4 Målgruppens favoritkaraktärer och identifikation med dessa

Fil.dr Maya Götz som är chef för det internationella forskningsinstitutet IZI har forskat i sambandet mellan favoritkaraktärer och barnens identifikation med dessa, samt orsaker till denna identifikation. I artikeln *What makes them so special? – The utility value of children's favourite heroes and heroines* i tidskriften *Television* (2011 nr. 24) publicerades resultaten för denna forskning.

Inledningsvis konstaterar Götz att det varje vecka finns ett väldigt stort utbud på barnprogram samt karaktärer att välja mellan. Vad är det då som gör att enbart ett fåtal karaktärer hör till barnens favoriter? I en undersökning som gjordes 2010 tillfrågades 716 tyska barn i åldern 6-12 år vilken karaktär som hör till deras favorit. Bland pojkarna hörde karaktärerna Spongebob Squarepants, Ben 10 och Bart Simpson till de mest populära. Bland flickorna hörde Hannah Montana till en absolut favorit. På efterkälken kom Barbie och Kim Possible. Bland dessa 6 karaktärer som hör till barnens favoriter kan man observera att pojkar bäst tycker om pojkkaraktärer, medan flickor föredrar

flickkaraktärer. Enbart ett fåtal karaktärer fick i stort sett lika mycket röster av både pojkar och flickor. (Götz 2011 s. 27)

Identifikationsfaktorn är en stor orsak till varför vissa karaktärer blir mera populära än andra. Favoritkaraktärer reflekterar barnens livsfilosofi och självbild. De kan uttrycka känslor som barnen känner, men som barnen inte själva ännu har kapaciteten att uttrycka. Favoritkaraktären kan vara attraktiv på grund av att den har möjligheten att göra saker som barnet själv inte skulle få göra. Favoritkaraktären kan också påverka kommunikationen inom familjen och bland vänner. (Götz 2011 s. 28-29)

Vad lyfter en karaktär över andra karaktärer? En favoritkaraktär berör tittaren positivt på ett känslomässigt plan. Karaktären öppnar möjligheten för barnet att ställa sig i karaktärens skor och reflektera över vad hen skulle ha gjort i dess ställe. Om en bästa vän också tycker om samma karaktär ökar detta karaktärens popularitet.

Ur ett marknadsperspektiv kan man konstatera att mest populära karaktärerna i Tyskland år 2010 är produkter av stora kommersiella produktioner. Till dessa produktioner hör även en hel del marknadsföring och sidoprodukter i form av leksaker, dockor, T-skjortor etc. vilket tilltalar barnen och ökar karaktärernas popularitet.

På grund av att dessa produktioner är kommersiella och designade för att skapa så mycket vinst som möjligt, påverkar detta barnens syn på karaktärerna. Ett exempel på detta är att många program är direkt marknadsförda som ”flickprogram” respektive ”pojckprogram”, vilket är en delorsak till att statistiken ser ut som den gör, att pojkarna föredrar pojkkaraktärer och tvärtom. Nämnas bör dock att en karaktär trots allt inte blir en favorit om programmens tematik och konflikter inte reflekterar barnets egen livssituation. (Götz 2011 s. 29-30)

Bland flickorna hörde Hannah Montana till den absoluta favoritkaraktären. Detta på grund av att tittaren känner att hon kan relatera till Hannah Montanas strävanden. Hannah Montana representerar typiska ”flickproblem” som hon tacklar på ett komiskt sätt. I grund och botten vill tittaren själv bli som Hannah Montana eftersom karaktären lever ett attraktivt liv.

Till pojkarnas favoritkaraktärer hörde bland annat Spongebob Squarepants och Bart Simpson. Spongebob Squarepants popularitet härrör sig från den komiska ”rolig

förlorare” attityden, medan Bart Simpson har problem som tittaren kan identifiera sig med. Bart Simpson utsätts för krav som han inte kan fullfölja, men hittar ändå ett sätt att lyckas genom skämt och list. Tittaren vet i allmänhet att sätten som Bart tampas med sina problem inte skall upprepas på riktigt, men det är ändå roligt att följa med händelsernas utveckling.

Favoritkaraktärer hjälper barn att finna sin identitet och visa den utåt samt testa den med hjälp av andra barn. Ur ett etiskt perspektiv kan man diskutera ifall det är en bra sak eller inte att de flesta favoritkaraktärerna är en produkt av vinstdrivande, kommersiella produktioner. (Götz 2011 s. 30-32)

Ur det här arbetets perspektiv är det intressant att observera ifall undersökningsresultaten från den tyska undersökningen också kan tillämpas på målgruppen för Hittehätt. Påverkas mottagandet av karaktärerna i serien i och med att de är androgyna och att serien inte ännu är etablerad hos målgruppen? Vilka karaktärer kommer respondenterna att identifiera sig med mest och varför? Bland de tyska barnen var ”roliga” karaktärer de mest populära. Är detta en faktor som tydligt kommer att påverka resultaten? Hur kommer pojkarna och flickorna att ta emot karaktärerna då de inte uppvisar tydliga tecken på könsskillnader? Dessa frågor kommer i viss mån att tas upp i resultatet av undersökningen, även om favoritkaraktärerna och skillnaden mellan de manliga och kvinnliga respondenternas svar kommer att ligga i fokus.

2.4.1 Barnserien Bärtil som exempel för identifikation med karaktärer

Bärtil är en barnserie som handlar om Bärtil och hans vänner som bor på en äng. Karaktärerna är olika djur som spelas av delvis skådespelare i fullstora dräkter och delvis som handdockor. Detta påminner om Hittehatts karaktärer, och på grund av det är jämförelsen mellan dessa två serier relevant. Dessutom är båda serierna producerade av barnredaktionen på Svenska Yle. Jag intervjuade regissören Monica Vikström-Jokela (2014) som varit involverad i båda produktionerna för Bärtil och Hittehätt. Temat för intervjun är målgruppens identifikation med karaktärerna på basis av en publikundersökning som gjordes 2009 angående karaktärerna i Bärtil. Detta är en sammanfattning av intervjun.

Under en vecka i april 2009 fick BUU-klubbens publik svara på frågan ”Vilken figur i Bärtil tycker du bäst om?” Det var veckans fråga, som ställdes i TV och besvarades på BUU-klubbens hemsida i form av e-post. De 84 rösterna fördelade sig så här.

Tabell 1. Uppdelningen av karaktärernas röster på basis av en enkät utförd i april 2009. (Vikström-Jokela 2014)

Karaktär:	Röster:	Kommentarer:
Holly Gong	23	Ekorre: Handdocka
Bärtil	16	Får: Heldräkt
Isa Gris	14	Gris: Heldräkt
Älgen	9	Älg: Heldräkt Några tilläggskommentarer i stil med ”fafa tycker också bäst om Älgen”, ”men mommo tycker att Älgen är bäst”
Pudeln Pipsa	8	Hund: Heldräkt
Kråk-Fia	8	Kråka: Heldräkt
Rune Berg	6	Igelkott: Handdocka
Röster sammanlagt:	86	

Att Bärtil och Isa Gris kom högt upp var väntat, eftersom de är skapade till att vara +5-åringens identifikationsobjekt: Bärtil är den soliga ying- sidan av barnet och Isa den jobbigare yang-sidan. De är uttryckligen barn, och deras konflikter är ett barns. De är dessutom de enda karaktärerna som tar initiativ till lek. Tanken är att tittaren ska skratta med dem, även om man ofta också kan skratta åt deras tokigheter. De andra karaktärerna är i högre grad skapade för att skrattas *åt*. Deras ålder är obestämd. Av de brev som barn skickat in under åren framgår dock att många barn ger dem ålder och roller.

Trots att huvudpersonerna i serien är Bärtil och Isa Gris var det intressant att se hur populär Holly Gong var. Tolkningen var att hon utgör ett lättillgängligt identifikationsobjekt för barnen. Sannolikt är det just det glada och barnlika hos Holly som slår an hos

barnpubliken. Som en jämförelse kan nämnas att vuxna tittare överlägset mest berömer Älgen när de kommenterar Bärtil.

I Holly Gongs popularitet fanns också tecken på att främst flickor identifierar sig med henne: Bara fem av rösterna gavs av pojkar och resten av flickor. De övriga kvinnliga karaktärerna fick i praktiken inga röster av de manliga tittarna. Flickor röstade också flitigt på Bärtil. Det förefaller alltså som om flickor röstar på både flickkaraktärer av alla slag, men också på pojkkaraktärer. Pojkar, däremot, röstade helst på enbart pojkkaraktärer. Det här stämmer överens med internationella undersökningar som visat att flickor tenderar att identifiera sig både med kvinnliga och manliga karaktärer i barnfilmer, pojkar huvudsakligen med pojkkaraktärer.

Kommentar:

Vikström-Jokela argumenterar i denna intervju att pojkar tenderar att se upp till pojkkaraktärer, medan flickor kan rösta på både flick- och pojkkaraktärer. Detta argument stöds av Hodge & Tripp som konstaterar att medieinnehåll för barn i allmänhet tenderar att ha en könsuppdelning med en 4 gånger större representation av det manliga könet bland karaktärer. Denna uppdelning förstoras ytterligare av pojkar som uppfattar att förhållandet skulle vara 32:1, medan flickor tenderar att minska på denna uppdelning från det ursprungliga 4:1 förhållandet till 2:1. Det verkar som om pojkar beaktar manliga karaktärer i en betydande majoritet, medan flickor har en tendens att minska på partiskheten av könen. (Hodge & Tripp 1986 s. 93-94)

Resultaten i enkäten om Bertil speglar också resultaten i Götz:s (2011) forskning om målgruppens favoritkaraktär och identifikationen med dessa i kapitel 2.4.

2.5 Känslor och fysiska uttryck

Barn i förskoleåldern har ett relativt utvecklat spektrum av känslor och förståelse av dessa. Under det första levnadsåret utvecklas alla baskänslor som omfattar bland annat att känna glädje, rädsla och sorg, uppvisa nyfikenhet, kärlek och ilska. Dessa baskänslor fortsätter att utvecklas i takt med barnens egna erfarenheter och reflektioner av dessa samt observerande av andra människors reaktioner i olika situationer. Koncept som ännu är svåra för målgruppen att förstå är ambivalenta känslor, i det här fallet kombinat-

ioner av känslor. Ett exempel kunde vara blandningen av rädsla och iver över att få vara ensam hemma. (Kinateder 2014 s. 7)

För att målgruppen skall kunna relatera med karaktärer i ett program får de känslomässiga konflikterna som karaktärerna utsätts för således inte vara för komplicerade. Med andra ord kan det vara fördelaktigt att behandla enbart ett känslomässigt koncept i taget, exempelvis orättvisa.

I en studie som det internationella forskningsinstitutet IZI utförde 2013 ville man mäta respondenternas delaktighet och förståelse av den svenska kortfilmen *The lucky snail*. 97 barn i åldern 2-12 från sex olika länder deltog i undersökningen. Den korta filmen handlade om en snigel som tar sig ut på ett järnvägsspår medan ett tåg närmar sig. Bildspråket är uppbyggt på så sätt att det inte är klart ifall snigeln skall klara sig eller inte. En berättarröst engagerar tittaren genom att ställa frågor som "hur skall det gå för den lilla snigeln?" och "klarade snigeln sig?". Filmen var även textad till engelska. I slutet avslöjas det att snigeln hade klarat sig och inte blev överkörd.

Resultatet av studien visade att 54 % av barnen i förskoleåldern samt 81 % av barnen i skolåldern visade synliga tecken av empati för snigeln i form av gester utrop och minspel. Dessa innefattade bland annat att föra handen upp till ansiktet, sitta med munnen halvt öppen, spärra upp ögonen, grimasera och omfamna sig själv. I avtoningen av filmen då det visade sig att snigeln klarat sig fanns det tydliga skillnader mellan pojkarna och flickorna. 30 % av flickorna och endast 2 % av pojkarna visade synliga tecken av lättnad för att snigeln klarat sig.

Slutsatsen av studien visade att respondenterna inte hade några problem att visa empati för huvudkaraktären, även om den var en snigel. Den suggestiva berättarstilen med bilder som växlar mellan snigeln och tåget fungerade väl för respondenterna som engagerade sig i berättelsen, även om barnen i förskoleåldern hade större svårigheter att förstå vad filmen handlade om. Man kunde konstatera att ifall en berättarröst inte bidrar med meningsfull information som barn i förskoleåldern har kapacitet att förstå så har de svårare att hänga med i en berättelse vars dramaturgi drivs huvudsakligen av ett bildspråk. (Geiger 2013 s. 39-40)

Intressant med denna undersökning är att en majoritet av respondenterna uppvisar tydliga visuella reaktioner på vad de ser. Engagemanget tar sig i uttryck både med minspel och fysiska gester. I och med att en betydlig majoritet av respondenterna visar empati gentemot snigeln och är engagerade i snigelns öde kan man göra slutsatsen att berättelsen fungerade. Antagandet är att berättelsens mål är att engagera, vilket den gjorde.

3 OM SERIEN

I detta kapitel redogör jag för serien Hittehatt i allmänhet, karaktärerna som lever i seriens universum och beskriver handlingen i det specifika avsnitt som kommer att användas som fall i denna undersökning. Bakgrunden om Hittehatt som produktion beskrivs i inledningen.

Seriens producent, Suzan Aledin, beskriver målsättningen för serien i inledningen. ”Målet med serien är att stärka självkänslan för barn. Det är en annorlunda familj där varje karaktär är olika och ser olika ut. Trots olikheterna kommer de alltid överens, även fast det inte sker helt utan problem”.

Hittehatt utspelar sig på en tågstation i en påhittad ort långt borta. Karaktärerna i serien driver tågstationens biljettförsäljning och hittegoodsbyrå, även om det ganska sällan finns några kunder där. De lever i sin egna lilla värld och i varje avsnitt presenteras en ny konflikt som tangerar olika känslor som karaktärerna tampas med, att övervinna en rädsla till exempel. Enligt en presentation av Stefanie af Björksten innehåller Hittehatt bland annat element som en annorlunda familj, olika viljor, komma överens, att ha roligt tillsammans, var den du är och nyttovärde för målgruppen, dvs. 4-6-åringar. Serien innehåller också ett musikelement per avsnitt. En kör bestående av tre stycken strumpor uppträder med en sång som tangerar temat för det specifika avsnittet (af Björksten 2013 a).

3.1 Karaktärerna

Det finns fem huvudkaraktärer i Hittehatt, Tumla, Kusel, Murk, Vimmel och Binx. Till serien hör dessutom strumpkören samt eventuella gäster. Konflikterna i serien cirkulerar

dock kring de fem huvudkaraktärerna som alla uppvisar olika personlighetsdrag. Karaktärernas psykologi redovisas i **BILAGA 1**. Nedan en förkortad version av tabellen:

Tabell 2. Förkortad version av tabellen om karaktärernas psykologi i Hittehatt. (af Björkstén 2013 b)

Karaktär:	Beteende:
Tumla	Dålig impuls kontroll, nyfiken, social, bra självförtroende, empatisk, modig
Kusel	Rädd för det okända, närhetssjuk, hängiven, dåligt självförtroende, empatisk, känslig och orolig
Murk	Pedant, ovetande om sakers namn och användning, eremit, besserwisser, icke empatisk, ivrig
Vimmel	Uppmärksamhetssjuk, häftigt temperament, fantasifull, tycker synd om sig själv, självcentrerad, visionär
Binx	Smart, bjuder på sig själv, empatisk

Karaktärerna i Hittehatt uppvisar inte tydliga tecken på kön, de är androgyna. Undantaget är karaktären Murk, som med relativ lätthet kan tolkas som en äldre man, eller gubbe. De andra karaktärerna är till sitt yttre könslösa. De är pälsklädda fantasifigurer med mycket varierande yttre drag i form av fysisk storlek och färg.

Även om karaktärerna till sitt yttre inte uppvisar tydliga tecken på kön bör det ändå nämnas att skådespelarna som hanterar karaktärerna inte är könslösa. Skådespelarskaran är ojämnställd i den bemärkelsen att det bland fem de huvudkaraktärerna enbart finns en kvinnlig skådespelare som hanterar handdockan Tumla. Med tanke på denna könsfördelning bland skådespelarna understöder produktionen Hittehatt statistiken om att den manliga representationen bland skådespelare i medieinnehåll för barn skulle ligga på förhållandet 4:1 som nämnt i kommentaren i kapitel 2.4.1. (Hodge & Tripp 1986 s. 93-94).

Med detta i åtanke återstår det att se i vilken mån respondenterna i undersökningen reagerar på att karaktärerna, trots sina androgyna drag, ändå har röster som tydligt är manliga och kvinnliga. Kommer detta faktum att stöda litteraturen som konsekvent pekat på att pojkar i allmänhet ser upp till ”manliga karaktärer” och tvärtom?

3.2 Om avsnittet i undersökningen: ”Tumla blir onyfiken”

Titel:	”Tumla blir onyfiken”
Medverkande:	Tumla, Murk, Kusel, (Strumpkören)
Tema:	Att vara nyfiken
Moral:	Det är okej att vara nyfiken
Avsnittets längd:	13 min 10 sek
Strumpkörssång:	”Nyfiken i en strut”

Uppbyggnad: Varje avsnitt av Hittehatt börjar med en vinjett och vinjettmusik. Vinjetten föreställer ett modelltåg som tar sig fram längs med järnvägen i ett modellandskap. Till slut når tåget fram till Hittehatts station och en säck med Hittegoods flyger ut ur tåget. Efter detta presenteras karaktärerna i serien som säger ”hej”. Vinjetten avslutas med en text där det står Hittehatt, och alla karaktärer vinkar åt tittaren. En barnröst presenterar namnet på avsnittet, i detta fall ”Tumla blir onyfiken”. Efter vinjetten börjar avsnittet. Ungefär vid mitten av avsnittet avbryts berättelsen av en sång som uppförs av ”strumpkören”. Strumpkören bor i en byrålåda, och scenen de uppträder på är i en tavelram. Strumpkören uppträder med en sång som tangerar temat för det aktuella avsnittet, i detta fall nyfikenhet. Efter ”strumpkörssången” fortsätter berättelsen. Avsnittet slutar med en sluttext som kommer fram under en ”svans” av berättelsen, dvs. en avtoning. I detta fall Murk som pajar och nattar dammsugaren. Murk är fortfarande i tron att dammsugaren är ett odjur som Murk inte får väcka.

Synopsis: Tumla vill hjälpa till i hittegoodsbyrån men hens nyfikenhet ställer till det så att Murk blir arg. Murk säger att en riktig hittegoodsarbetare inte är nyfiken och då bestämmer sig Tumla för att bli onyfiken. Kusel hjälper Tumla att hitta på olika träningsmetoder för att göra Tumla onyfiken, och till slut lyckas de. Tumla blir onyfiken. En dammsugare kommer till hittegoodsbyrån och Murk sätter på den av misstag. Dammsugaren börjar suga i sig Murks gardiner och Murk vill att Tumla ska komma och hjälpa honom att få tyst på odjuret. Tumla säger att hon kan hjälpa till om hon får bli nyfiken igen. Murk går med på det och Tumla stänger av dammsugaren. Manuset för avsnittet kan ses i **BILAGA 6**.

4 UNDERSÖKNINGEN

I detta kapitel redogör jag för processen för fokusgruppsundersökningen, vilka förberedelser som krävdes och hur själva undersökningen utfördes. Jag diskuterar också min personliga påverkan på respondenterna i form av auktoritetsperson och som programledare för BUU-Klubben.

4.1 Förberedelser

För att kunna göra en undersökning med barn i ett offentligt sammanhang, i detta fall i samarbete med Daghemmet Fanny, krävdes det ett forskningstillstånd av Utbildningsverket i Helsingfors. Jag avtalade om undersökningen med föreståndaren för Daghemmet Fanny, varefter jag skickade in ansökan om forskningstillstånd jämte nödvändiga bilagor till Utbildningsverket. Detta är något som bör göras i god tid innan undersökningen, då processen för att behandla en ansökan kan ta upp till två veckor. I mitt fall blev denna process bråd, och tillståndet för forskningen kom bara någon dag innan undersökningen skulle ta rum.

I ansökan om forskningstillståndet förband jag mig till att undersökningen skulle ske anonymt och enbart barnens ålder och kön skulle framkomma i undersökningsresultaten. Till saken hörde dessutom att registret över observationsmaterialet, det vill säga videoklippen från undersökningen, skulle förstöras efter att undersökningen var klar i enlighet med registerbeskrivningen.

Förutom forskningstillståndet skickades ett infobrev och en fullmakt till de berörda barnens föräldrar. Kriterierna för undersökningen var att barnen skulle vara så nära 5-årsålder som möjligt. Fullmakten gav respondenterna möjlighet att ta tillbaka sitt medgivande för undersökningen vid behov.

Förutom att frågeformuläret, bilderna av karaktärerna, känslökortet och teckningsmaterialet skulle finnas till hands för undersökningen, krävde tekniken lite specialarrangemang. Jag använde min bärbara dator som medium för att visa avsnittet ur Hittehatt. Av datorn krävdes det dessutom att med hjälp av den inbyggda webbkameran filma

barnens reaktioner då de tittade på avsnittet. Då detta testades blev det uppenbart att datorns kapacitet inte räckte till för att både skriva det inspelade videomaterialet och spela upp avsnittet från samma hårddiska samtidigt. Uppspelningen började hacka. Problemet löstes genom att komprimera avsnittets videofil till ett lite mindre format och dessutom flytta avsnittet till en snabb extern hårddiska. På detta sätt kunde jag både spela in video och spela upp avsnittet samtidigt. Datorn läste från den externa hårddisken samt skrev på den interna hårddisken.

4.2 Utförandet av undersökningen

Undersökningen utfördes på Daghemmet Fanny i Böle under två förmiddagar, 16. - 17.10, mellan barnens morgonmål och lunch. Tidpunkten var kl. 9-11. I undersökningen deltog sammanlagt 7 barn, varav 4 var pojkar och 3 var flickor. Alla barnen som deltog var mellan 4 och 6 år gamla. De flesta var 5 år. Till mitt förfogande hade jag ett lekrum i daghemmets nedre våning. Detta var en trygg plats där jag kunde utföra undersökningen i enrum med barnen. Varje undersökningstillfälle började med att jag gick efter ett av barnen som vistades i övre våningen av daghemmet. Jag förklarade vad vi skulle göra; att vi skulle titta på en film tillsammans varefter barnet skulle få rita en teckning och att jag skulle fråga några frågor. Barnen var inte medvetna om att de blev filmade under screeningen via datorns webbkamera, vilket ledde till att minspelen och gesterna var genuina under screeningen. Efter screeningen frågade jag vad barnen minns bäst av filmen de just sett. Barnen förklarade, och jag bad dem rita en teckning föreställande vad det just berättat. Efter detta ställde jag intervjufrågorna. Varje undersökningstillfälle tog ca 20 minuter.

4.3 Min roll som auktoritetsperson och programledare för BUU-Klubben

Enligt litteraturen påverkar auktoritetspersoner hur barn betar sig i undersökningssituationer. En faktor som påverkar är huruvida barnen är bekanta med personen som utför undersökningen eller inte. Jag hade personligen aldrig träffat barnen som skulle delta i undersökningen tidigare. Vissa av barnen som deltog var lite blyga i undersökningssituationen, då de såg mig mera som en auktoritetsperson än en ”vuxen vän”, vilket pro-

gramledarrollen ofta ses som. Om tidtabellen skulle ha tillåtit skulle det säkerligen ha varit bra att bekanta sig med barnen på förhand innan undersökningen. Min roll som programledare för BUU-Klubben vägrade trots allt upp det faktum att barnen inte lärt känna mig på förhand. Alla barn som deltog i undersökningen hade sett på BUU-Klubben tidigare, och de visste alla vem jag var. Detta ledde till att de trots allt hade en viss förhandskunskap om mig, vilket ledde till att inget barn låste sig under undersökningen. Under denna specifika undersökning såg jag det som en fördel att vara känd för barnen, och jag upplever inte att min programledarroll påverkade validiteten av undersökningsresultaten.

5 UNDERSÖKNINGSRESULTATEN

I detta kapitel kommer jag att presentera undersökningsresultaten i fyra delmoment: den styrda intervjun, observationerna, teckningarna och respondenternas könsskillnader.

Vilken karaktär röstades till respondenternas favorit och vad var orsaken till detta? Jag går också in på respondenternas uppfattning om karaktärerna i form av vilka känslor respondenterna associerade med varje enskild karaktär, vad respondenten tyckte om karaktärerna samt respondentens uppfattning om vilket kön karaktären hade. Jag kommenterar observationerna som gjordes under screeningen och försöker hitta samband mellan respondenternas intervjusvar i kombination med teckningarna och observationerna. Sist och slutligen kommer jag att presentera könsskillnader eller likheter mellan könen hos respondenterna i undersökningen på basis av deras svar. Jag kommer även kort att presentera respondenternas allmänna åsikter om avsnittet och deras uppfattning om vad som egentligen hände i avsnittet. Jag inkluderar en kommentar om respondenternas favoritprogram i BUU-Klubben.

5.1 Favoritkaraktären och respondenternas uppfattning om karaktärerna

En fråga under intervjun var: ”vilken av de här figurerna var din favorit?” I samband med frågan presenterades bilderna av alla karaktärer som medverkat i avsnittet. Så här svarade de sju respondenterna:

Tabell 3. Respondenternas favoritkaraktärer i avsnittet ”Tumla blir onyfiken”. Sammandrag av respondenternas svar i frågeformuläret ur BILAGA 2.

Karaktär:	Antal röster:	Kommentarer:
Murk	2	För att han inte visste så mycket. Murk sade så roliga saker.
Tumla	2	För att den var så nyfiken. Vet inte, hon var roligare än de andra.
Kusel	1	För att den slängde dynor.
Strumpkören	2	Strumporna var roligast. För att de sjöng så bra. Bajsandet var roligt.

Som man kan se i resultatet finns det ingen klar favorit bland karaktärerna som medverkade i avsnittet. De tre huvudkaraktärerna Murk, Tumla och Kusel etablerades ungefär lika mycket. Strumpkören som i förhållande till resten av avsnittet enbart var med en liten stund fick trots detta lika många eller fler röster än resten av karaktärerna.

Murk var populär eftersom hen enligt respondenterna var lite tassig och sade roliga saker. Murk vet inte vad olika saker egentligen är till för och kan inte heller benämningen på dessa saker. I avsnittet trodde Murk exempelvis att en röd kopp var en liten potta, att en boll var en tomat samt att huvudantagonisten i avsnittet, dvs. dammsugaren, var ett odjur. Tumla var enligt respondenterna rolig för att hen var så nyfiken, och att det är bra att vara nyfiken. Strumpkören var populär på grund av att respondenterna tyckte om sången de sjöng. Strumpkören såg rolig ut och de dansade fint. Sången innehöll ord som ”bajs”, vilket var populärt. Karaktären som fick mindre röster än de andra karaktärerna var Kusel, och hade i allmänhet ett vagare mottagande. Respondenterna hade få tydliga åsikter om Kusel. Respondenten som tyckte bäst om Kusel motiverade sitt val med att det var roligt då hen slängde dynor.

Under intervjun gick jag närmare in på varje karaktär genom att visa bilder på karaktärerna och låta respondenterna associera kring sina känslor för karaktärerna med hjälp av känslokortet. Frågan lydde: ”Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg karaktären x?”. De fyra känslorna som representerades på känslokortet var glädje, ilska, rädsla och sorg. Jag frågade också varför de kände sig på ett visst sätt då de såg karaktären i fråga. Strumpkören mättes inte på detta sätt, enbart huvudkaraktärerna i avsnittet. Så här såg resultaten ut:

Tabell 4. Respondenterna känslassociationer kring huvudkaraktärerna i avsnittet "Tumla blir onyfiken". Sammandrag av respondenternas svar i frågeformuläret ur BILAGA 2.

Karaktär:	Glad:	Arg:	Ledsen:	Rädd:
Murk	6		1	
Tumla	5		1	1
Kusel	6			1

Även i denna statistik är svaren mycket enhetliga. De flesta sade att de kände sig glada när de såg karaktären i fråga, men då de tillfrågades varför de kände sig glada hade respondenterna lite svårt att uttrycka sig. De flesta svarade att de kände sig glada för att de tyckte att karaktären var rolig eller fin, eller så visste de inte varför de kände sig på ett visst sätt. Ett par respondenter kände sig glada då de såg Tumla eftersom hen var nyfiken och gjorde tokiga saker. En respondent kände sig glad för att Murk var "dålig" dvs. visste inte att odjuret i själva verket var en dammsugare. En annan respondent kände sig glad för att Murk var rädd för odjuret. Även i denna kategori hade Kusel det vagaste mottagandet. Av alla som kände sig glada då de såg Kusel, var det bara en som motiverade sin åsikt med att det var roligt då Kusel slängde saker.

De respondenter som hade associerat karaktärerna med andra känslor än glädje kunde motivera sina känslor lite noggrannare. En respondent som känt sig ledsen då hen såg både Murk och Tumla speglade sin känsla mot hur karaktären såg ut. Hen tyckte Murk och Tumla såg ledsna ut, och därför kände sig hen också ledsen då hen såg karaktärerna. En annan respondent var rädd då hen såg Tumla eftersom karaktären påminde om hens granne. Respondenten var också rädd för Kusel eftersom karaktären liknade en hemsk gumma.

Enligt litteraturen är könet hos karaktären i ett barnprogram avgörande för hur målgruppen mottar karaktären och identifierar sig med den. I Hittehatt är karaktärerna i stort sett androgyna, men de spelas av skådespelare av olika kön, och har således manliga och kvinnliga röster. Den enda karaktären som spelas av en kvinnlig skådespelare är Tumla. Jag testade respondenternas uppfattning om karaktärernas kön genom att ställa frågan: "Var karaktären x en pojke eller en flicka?". Så här såg respondenternas svar ut:

Tabell 5. Respondenternas uppfattning om karaktärernas kön i avsnittet "Tumla blir onyfiken." Sammandrag av respondenternas svar i frågeformuläret ur BILAGA 2.

Karaktär	Murk	Tumla	Kusel
Pojke	6		5
Flicka	1	6	2
Vet inte		1	

Enligt dessa resultat hade respondenterna en klar bild av vilket kön karaktärerna hade. Enbart en respondent ansåg att Murk var en flicka. Alla förutom en som inte visste könet, tyckte att Tumla var en flicka. Ingen var av åsikten att Tumla skulle ha varit en pojke. Också i denna statistik skapade Kusel flest kluvna åsikter. Även om merparten ansåg att Kusel var en pojke, var det ändå ett par respondenter som var av den åsikten att Kusel var en flicka. Båda respondenterna som tyckte att Kusel var en flicka var av manligt kön.

Då litteraturen pekar på att identifikation med karaktärer avgörs på basis av att barnet ofta bör ha samma kön som karaktären, tyder det på att dessa två pojkar som ansåg att Kusel var en flicka inte kunde identifiera sig med karaktären i fråga. Respondenternas könsspecifika åsikter om karaktärerna diskuteras i kapitel 5.4.

För att skapa en bild av respondenternas allmänna mottagande av karaktärerna ställdes frågan: "Tyckte du om karaktären x? Vad var bra/dåligt med karaktären x?". Jag har delat upp tabellen i "negativa", "positiva" och "inga åsikter". Motiveringen till åsikten kan ses i BILAGA 2. Så här svarade respondenterna:

Tabell 6. Respondentens allmänna åsikter om karaktärerna i avsnittet "Tumla blir onyfiken." Sammandrag av respondenternas svar i frågeformuläret ur BILAGA 2.

Karaktär	Positiv åsikt	Negativ åsikt	Ingen åsikt
Murk	6	1	
Tumla	6	1	
Kusel	3	1	3
Strumpkören	5		2

Enligt litteraturen kan små barn ha svårigheter med att formulera sina åsikter då det kommer till barnprogram. I kapitel 2.2 presenterades en undersökning av Kytömäki (2000) som visade att barn inom målgruppen för olika barnprogram på Yle TV1 hade relativt odelat positiva åsikter om programmen som testades i undersökningen. Samma

trend skulle kunna tolkas från ovanstående resultat. Av alla sju respondenter hade mellan 5 och 6 personer positiva associationer gentemot karaktärerna i avsnittet av Hittehatt. En faktor som påverkar resultatet är det faktum att respondenterna för första gången såg ett avsnitt av ett program som inte sänts tidigare, och att de inte haft möjligheten att bekanta sig med programmet och dess karaktärer på förhand. Denna statistik är besläktad med statistiken i Tabell 4 om respondenternas känslassociationer gentemot karaktärerna, och resultaten påminner också mycket om varandra.

5.2 Observationer under screeningen

Här presenteras observationerna som gjordes under screeningen för varje respondent enskilt: det allmänna intrycket av observationerna som helhet för varje respondent samt en noggrannare beskrivning av specifika observationer som gjorts under screeningen.

1. Flicka 1, 5 år

Allmänt: Tittar i allmänhet intresserat men verkar bli rastlös och intresset avtar under långa dialoger.

Observationer: Tittar intresserat och ler under vinjetten. Skrattar åt att Murk tror att muggen är en potta. Ler då Tumla lurar Kusel att hen skall rulla ner för trappan. Tappar lite intresse då Tumla vill hjälpa Murk i hittegoodsbyrån. Säckar ner på stolen då Murk läxar upp Tumla och Tumla konstaterar att hen skall bli onyfiken. Rättar upp sig då Strumpkörssången börjar, intresset återvänder. Titta intresserat då Kusel tränar Tumla att bli onyfiken. Ler lite åt Tumlas ordlek: ”helt totalt, fenomenalt onyfiken”. Tittar bort då Murk kämpar med dammsugaren. Sitter rastlöst då Murk försöker övertyga Tumla att bli nyfiken igen. Ler då Tumla försöker stänga av dammsugaren. Följer ännu med svansen som pågår under sluttexterna då Murk nattar dammsugaren.

2. Flicka 2, 4 år

Allmänt: Tittar i allmänhet intresserat och ler i åt fysiska roliga situationer. Kusel framkallar flest leenden. Tappar intresset vid långa dialoger, särskilt i samband med Murk.

Observationer: Tittar lite förundrat på vinjetten. Ser lite skeptisk ut då Murk inte vet att odjuret egentligen är en dammsugare. Ler då Kusel gömmer sig under en liten duk då

Tumla hotar att rulla ner för trappan. Verkar tappa lite intresse, gäspar och tittar bort ibland då Tumla vill hjälpa Murk i hittegoodsbyrån. Tittar bort då Murk läxar upp Tumla för att hen är för nyfiken. Följer intresserat med strumpkörssången. Ler då Tumla är så nyfiken att hen måste ta reda på att det finns en sko under den lilla duken som Kusel gömt där. Tittar intresserat och ler lite då Kusel tränar Tumla att bli onyfiken. Suckar då träningen drar ut på tiden. Ler då Kusel konstaterar att Tumla blivit onyfiken. Ler då Kusel testar att Tumla faktiskt blivit onyfiken och kastar bollar ner för trappan. Ser allvarlig ut då dammsugaren går på och Murk kämpar med den. Gäspar då Murk försöker övertyga Tumla att komma och hjälpa till med dammsugaren. Tittar bort då Murk ber Tumla att bli nyfiken igen. Fnissar då Tumla kämpar med dammsugaren. Gäspar då Murk har sin sista monolog innan sluttexterna.

3. Flicka 3, 4 år

Allmänt: Har främst ett neutralt uttryck under hela screeningen. Skrattar åt att Murk tror att muggen är en potta. Ler till under vissa fysiska roliga situationer. Tappar intresset mot slutet. Verkar inte vara involverad i Tumlas strävanden.

Observationer: Neutralt uttryck under vinjetten. Skrattar till då Murk tror att den röda muggen är en potta. Kommenterar också detta: ”en potta”. Ler lite då Tumla lurar Kusel att hen skall rulla ner för trappan. Blir lite rastlös under dialogen med Murk då Tumla vill hjälpa till i hittegoodsbyrån. Ler då Tumla faller ut alla bollar i hittegoodsbyrån. Ser med neutralt uttryck på strumpkörssången. Tittar bort då Tumla skall försöka vara onyfiken och inte titta på vad som finns under den lilla duken. Tittar med neutralt uttryck på då Kusel tränar Tumla att bli onyfiken. Ler till då Kusel konstaterar att de lyckats göra Tumla onyfiken. Följer intresserat med då Kusel testar ifall Tumla på riktigt blivit onyfiken. Tittar bort då Tumla lyckats stänga av dammsugaren. Verkar tappa intresse på slutet. Slutar följa med under sluttexterna.

4. Pojke 1, 5 år

Allmänt: Följde i allmänhet intresserat med hela avsnittet. Skrattade till vid vissa roliga händelser, och verkade engagerad i stort sett under hela avsnittet.

Observationer: Kommenterar vinjetten och ser intresserat på den. Ler då Murk tror att muggen är en potta. Kommenterar också detta. Ler åt att Murk tror att dammsugaren är ett odjur. Ler då Tumla lurar Kusel att hen skall rulla ner för trappan. Neutralt uttryck

under dialogen då Tumla vill hjälpa Murk i hittegodsbyrån. Ler till lite då Tumla faller ut alla bollar. Tittar bort då Murk läxar upp Tumla för att vara för nyfiken. Ler till under strumpkörssången då det sjungs om bajs. Följer intresserat med strumpkörssången. Tappar intresse då Tumla försöker göra sig onyfiken. Ler till då Tumla tittar under duken och hittar en sko. Följer intresserat med då Kusel tränar Tumla att bli onyfiken. Ler till då Kusel slänger dynor och bollar för att testa Tumlas nyfikenhet. Skrattar till då Tumla är ”helt totalt, fenomenalt onyfiken”. Ler då Murk kämpar med den påslagna dammsugaren. Skrattar till. Följer intresserat med när Murk försöker övertala Tumla att komma och hjälpa och bli nyfiken igen. Ler då Tumla kämpar med dammsugaren. Följer neutralt med slutet, men börjar röra sig i takt med musiken under avtoningen och sluttexterna.

5. Pojke 2, 5 år

Allmänt: Följer med hela avsnittet uppmärksamt men relativt uttryckslost. Ler till på enbart få ställen, men speciellt då Tumla säger sin replik i form av en ordlek; ”totalt, fenomenalt onyfiken”.

Observationer: Följer intresserat med vinjetten och ler till då alla karaktärer kommer fram, vinkar och säger hej. Följer intresserat med då Murk plockar fram muggen och dammsugaren ur hittegodssäcken. Ler till då Tumla lurar Kusel att hen skall rulla ner för trappan. Följer relativt uttryckslost med då Tumla vill hjälpa till i hittegodsbyrån. Följer relativt uttryckslost med hela strumpkörssången. Följer relativt uttryckslost med hela sekvensen då Kusel tränar Tumla att bli onyfiken. Ler lite då Kusel testar om Tumla faktiskt har blivit onyfiken. Ler till då Tumla konstaterar att hen är ”totalt, fenomenalt onyfiken”. Rynkar på ögonbrynen då Tumla inte alls är nyfiken att se vad som pågår då dammsugaren har vaknat till liv. Följer intresserat med då Tumla kämpar med dammsugaren. Följer relativt uttryckslost med resten av avsnittet. Berättar en vits medan sluttexterna rullar.

6. Pojke 3, 6 år

Allmänt: Är i allmänhet relativt uttryckslos under avsnittet, men följer ändå uppmärksamt med händelserna. Strumpkörssången verkar ointressant. Sekvensen då Tumla kämpade med att stänga av dammsugaren verkade engagera. I stort sett skapar dammsugaren mest intresse.

Observationer: Tittar uppmärksamt på vinjetten. Verkar vara intresserad av vad som skall hända då Tumla hotar att rulla ner för trappan. Ler till då Kusel gömmer sig under den lilla duken. Tittar bort ibland under strumpkörssången. Ler till Tumlas ordlek då hen är ”totalt, fenomenalt onyfiken”. Följer intresserat med då Murk kämpar med dammsugaren. Verkar ointresserad då Murk försöker övertala Tumla att bli nyfiken igen. Följer roat med då Tumla kämpar med dammsugaren. Tappar intresset efter att Tumla lyckats stänga av dammsugaren. Tittar uttryckslost på Murks sista monolog samt avtoningen och sluttexterna. Ler till en sista gång då Murk pajar och nattar dammsugaren.

7. Pojke 4

Allmänt: Följer till största del uppmärksamt med hela avsnittet. Enda gången det verkar bli ointressant är då Tumla vill hjälpa till i hittegoodsbyrån och då Tumla försöker intala sig själv att hen är onyfiken. Strumpkörssången verkar engagera samt situationen då Tumla kämpar med dammsugaren.

Observationer: Följer intresserat med under vinjetten. Är nyfiken på vad Murk drar fram ur hittegodssäcken. Ser engagerad ut då Tumla lurar Murk att hen skall rulla ner för trappan. Sitter rastlost då Tumla vill hjälpa Murk i hittegoodsbyrån. Börjar se bort då Murk läxar upp Tumla och Tumla konstaterar att hen skall bli onyfiken. Gungar lite i takt med musiken under strumpkörssången. Tittar bort och rynkar på ögonbrynen innan Tumla blir så nyfiken att hen måste titta under den lilla duken och ta reda på vad det finns där. Ler till lite grann då Tumla plockar fram skon som var under duken. Följer uttryckslost med då Kusel tränar och testar Tumlas onyfikenhet. Ser lite bekymrad ut då Murk kämpar med dammsugaren. Skrattar till då Tumla kämpar med dammsugaren. Följer uppmärksamt med hela slutet av avsnittet inklusive avtoningen och sluttexterna.

Kommentarer:

Även om vissa respondenter tittade på avsnittet med relativt uttryckslos min och reagerade tydligt på ganska få ställen, så kunde man ändå se att de oftast var engagerade i någon form, även om de inte visade det så tydligt. Man kunde tydligt se att de uppmärksamt följde med avsnittets händelser, och tittade sällan bort och verkade ointresserade. Då detta skedde var det oftast i samband med en lång dialog som inte innehöll så myck-

et rörelse. Enligt en forskning som nämns i detta arbete i kapitel 2.2.2 om passiv mediekonsumtion har barn en tendens att slukas av en medieprodukts attraktiva flöde av bilder utan en förmåga att kritiskt kunna avgöra innehållets betydelse. Enligt denna undersökning anser jag att dessa respondenter inte kan dömas som passiva på basis av de observationer som gjordes.

De flesta respondenterna följde också uppmärksamt med händelserna under avtoningen och sluttexterna. De verkade inte lägga märke till att avsnittet var slut innan jag steg upp och konstaterade saken. Det verkade som om de förväntade sig att det skulle fortsätta. Murk pajade och nattade dammsugaren medan sluttexterna kom fram i rutan, så det verkade som om respondenterna skulle förvänta sig att dammsugaren än en gång skulle vakna till liv.

En gemensam faktor för de allra flesta respondenterna var att de reagerade positivt till Murk som inte visste vad muggen var till för. Tumla som lurade Kusel att hen skulle rulla ner för trappan var också populärt samt då Tumla konstaterade att hen var ”totalt fenomenalt onyfiken”. Händelsen då Murk och Tumla kämpade med den påslagna dammsugaren var något som i allmänhet skapade leenden hos respondenterna.

Under långa dialoger lade man märke till att respondenterna kunde börja tappa intresse. I detta fall var det oftast i samband med dialoger mellan Tumla och Murk. En tolkning kunde vara att respondenterna tappar intresse då Murk deltar i dialogen eftersom hen i detta avsnitt främst förbjuder Tumla att göra saker. Ändå var det vissa som tyckte att Murk var rolig för att hen inte visste det rätta namnet på saker och ting. Då man jämför dialogerna med resten av händelserna i avsnittet kunde man med lätthet konstatera att element som pottan som egentligen var en mugg, Tumlas ordlek, Tumla som lurade Kusel att hen skulle rulla ner för trappan, händelser som kastande av dynor och bollar samt kampen för att få dammsugaren avstängd alla var sådana händelser som engagerade respondenterna i mycket högre grad än dialoger där det inte hände så mycket. Detta även om dialogerna kunde innehålla viktiga koncept som avsnittets moral och vad vi lärde oss av allt som hänt.

5.3 Teckningarna

Den största enskilda observationen man kan göra på basis av teckningarna som respondenterna ritade är att det inte är karaktärerna i sig som gjorde det starkaste intrycket. Respondenterna ombads att associera fritt kring avsnittet och rita det som de bäst kom ihåg av vad de just hade sett. Två av teckningarna föreställer ett tåg som åker igenom färggranna landskap. Dessa ritades av en pojke och en flicka. Avsnittet börjar med en relativt lång vinjett med ett modelltåg som tar sig genom olika landskap för att till slut anlända Hittehatt. Detta tyder på att vinjetten gjort ett starkt första intryck.

Två av teckningarna föreställde dammsugaren som hade en stor roll i avsnittet. Karaktärerna trodde att dammsugaren var ett odjur, och då den gick på måste karaktärerna kämpa med att stänga av den, eller somna, som karaktärerna trodde i detta fall. Dessa två teckningar ritades av en pojke respektive en flicka, så även i detta fall kan man inte observera några könsskillnader i samband med vilka element som gjort intryck på respondenterna.

Två av teckningarna föreställde en boll eller bollar. Karaktären Tumla är fascinerad av bollar, vilket kan konstateras i början av avsnittet då Tumla fäller ut en bunke med bollar i hittegoodsbyrån, samt på slutet då Murk överräcker en boll åt Tumla som Murk tror att är en tomat. Dessa teckningar ritades båda av pojkar. Respondenten som ritat teckningen som föreställer ”tomatbollen” tyckte det var roligt att Murk inte visste att tomaten egentligen var en boll. Den andra teckningen föreställer ”Tumlas bollar”. Respondenten tyckte det var roligt då Tumla fällde ut alla bollar, och under intervjun konstaterade också respondenten att ”den röda var bäst”, alltså Tumla.

Endast en teckning som ritades av en flicka hade inte något med avsnittet att göra. Teckningen heter ”mamma är jätte snäll”, och består av olika färger. Respondenten var också den person som var minst engagerad av avsnittet under screeningen.

På basis av dessa teckningar kan man konstatera att Hittehatts modelltåg är ett element som skapar ett starkt intryck. Modelltågen återkommer under avsnittets lopp i form av korta mellanvinjetter där tåg passerar Hittehatt för att dela upp scenerna. Specifikt för

detta avsnitt var dammsugaren och bollarna något som verkade vara populärt. Både i fallet med bollarna och med dammsugaren kombineras händelserna med något fysiskt, exempelvis bollar som faller och flyger samt dammsugaren som karaktärerna måste kämpa med för att den är påslagen och suger upp en massa grejer och gardinerna faller som offer för dammsugarens munstycke. Respondenternas teckningar kan ses i BILAGA 5.

5.4 Respondenternas könsskillnader

På basis av teckningarna kan man inte göra några tydliga skillnader mellan respondenternas kön. De två teckningarna som föreställde dammsugaren samt de två som föreställde tåget var båda ritade av en pojke respektive en flicka. En teckning som ritades av en flicka föreställde ingenting alls från avsnittet. I ett fall fanns det en tematik som enbart ritades av pojkar. Dessa två teckningar föreställde Tumlas bollar på två olika sätt.

Också när det gäller observationerna under screeningen kan man konstatera att det inte finns några nämnvärda skillnader mellan pojkarna och flickorna. En gemensam faktor hos alla respondenter var de roliga fysiska händelserna som skedde i avsnittet. I detta fall handlar det om båda situationerna då Murk och Tumla kämpar med den påslagna dammsugaren, vilket alla respondenter reagerade på med ett leende. I kapitel 5.2 kommenteras de gemensamma händelserna som respondenterna reagerat på både ”positivt” och ”negativt”. Utöver detta fanns det ytterst få könsspecifika variationer.

Då man går igenom intervjuvaren kan man observera vissa könsskillnader i det allmänna mottagandet av Hittehatts karaktärer. Mottagandet av karaktärerna mättes med frågan: ”tyckte du om karaktären x? Vad var bra/dåligt med karaktären x?”

Tabell 7. Könsspecifika skillnader i karaktärernas allmänna mottagande i avsnittet "Tumla blir onyfiken" Sammandrag av respondenternas svar i frågeformuläret ur BILAGA 2.

Karaktär	Pojke	Positiv	Negativ	Neutral	Flicka	Positiv	Negativ	Neutral
Murk		3	1			3		
Tumla		4				2	1	
Kusel			1	3		3		
Strumpkören		3		1		2		1

Som man kan se är det könsspecifika mottagandet av Murk och Tumla övervägande positivt. Det samma gäller Strumpkören, med enbart små variationer. Enligt denna tabell kan man konstatera att de kvinnliga respondenterna förhöll sig positivt till det mesta. De manliga respondenterna däremot hade något mer varierande åsikter om karaktärerna. I denna tabell är det karaktären Kusel som mest delar åsikterna mellan könen. Alla flickor förhöll sig positivt till Kusel, medan ingen av pojkarna hade en positiv åsikt om karaktären, utan enbart neutrala och negativa åsikter. Något som stöder detta resultat är respondenternas uppfattning om karaktärernas kön. Enligt Tabell 5 är det självklart för fem av sju respondenter att Kusel är av manligt kön. Då man könsspecifikt ser på resultaten kan man konstatera att de två respondenter som tyckte att Kusel är en flicka båda är av manligt kön.

Tabell 3 visar respondenternas karaktärspreferenser som helhet gällande favoritkaraktären i avsnittet som användes i undersökningen. För att bilda en könsspecifik uppfattning om målgruppens favoritkaraktär kan följande konstateras:

Tabell 8. Den könsspecifika favoritkaraktären i avsnittet "Tumla blir onyfiken". Sammandrag av respondenternas svar i frågeformuläret ur BILAGA 2.

Favoritkaraktär	Pojke	Flicka
Murk	1	1
Tumla	1	1
Kusel		1
Strumpkören	2	

Denna tabell, precis som Tabell 3 visar en stor spridning på respondenternas favoritkaraktär. Alla karaktärer fick relativt lika många röster. Vad som i denna tabell dock är

intressant, att ingen av de manliga respondenterna hade Kusel som favoritkaraktär. Bland flickorna fick Strumpkören däremot inga röster. Denna statistik stöder resultaten i Tabell 7, som visar att det allmänna mottagandet av karaktären Kusel hos pojkarna antingen var negativt eller neutralt. Då det enbart var tre kvinnliga respondenter med i undersökningen kan man inte göra några slutsatser angående Strumpkören på basis av dessa resultat, särskilt då flickorna i allmänhet visade ett gott mottagande gentemot Strumpkören i Tabell 7 om det könsspecifika mottagandet av avsnittets karaktärer.

Då man sett på undersökningen ur ett könsspecifikt perspektiv kan man konstatera att både pojkarna och flickorna i allmänhet har gett motsvarande resultat i alla kategorier, dvs. teckningarna, observationerna under screeningen samt intervjuvaren. Det enda tydliga undantaget är mottagandet av karaktären Kusel som de manliga respondenterna hade svårt att identifiera sig med.

5.5 Respondenternas förståelse av avsnittet

I allmänhet kan man konstatera att alla respondenter hade en relativt god minnesbild av vad de hade sett i programmet. Alla kunde åtminstone till viss mån beskriva någon av de relevanta händelserna i avsnittet. Till dessa hör bland annat att Tumla var nyfiken, men blev sedan onyfiken, och till slut nyfiken igen. Dammsugaren nämndes också, samt att Murk var rädd för den och att hen trodde att den var ett odjur. Respondenterna var duktiga på att följa med händelserna i avsnittet, vilket kan konstateras på basis av observationerna, och det verkar som de i allmänhet förstått vad de tittat på.

Då respondenterna tillfrågades ifall de mindes vad någon av karaktärerna heter var det ingen som kunde svara även om karaktärernas namn nämndes flera gånger i avsnittet. En faktor som påverkar detta är att respondenterna aldrig sett Hittehatt förut, och inte har kunnat bekanta sig med programmet och dess karaktärer från tidigare. Namnet har dock antagligen inte någon större inverkan på hur respondenterna spontant uppfattat en viss karaktär.

5.5.1 Respondenternas favoritprogram i BUU-Klubben

För att bilda en helhetsuppfattning om respondenternas allmänna preferenser angående barnprogram ställdes frågan vilket deras favoritprogram i BUU-Klubben var av alla de program som sänds just nu. Tre respondenter, som alla var pojkar svarade att Tatonka var deras favoritprogram. Motiveringen var att programmet är spännande och kusligt och för att det är djur med i programmet. En respondent som är flicka tyckte bäst om Lillfinger för att programmet är så roligt. Mumin nämndes också som ett favoritprogram. Här fanns dock blandade åsikter då två av respondenterna tyckte att Mumin var bäst för att programmet är roligt och spännande, medan en respondent tyckte sämst om Mumin på grund av att programmet är för kusligt. En respondent tyckte att Undra sa Flundra är sämst eftersom att det är tråkigt. Två av respondenterna hade ingen åsikt alls.

6 SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

Denna undersökning utnyttjade tre kvalitativa metoder för att bilda en uppfattning om respondenternas mottagande av karaktärerna i avsnittet ”Tumla blir onyfiken”. Strukturerad intervju, association med teckning samt observation av screeningen av avsnittet. Till frågeställningarna hörde utöver favoritkaraktären också huruvida könsskillnader påverkar mottagandet samt ifall de androgyna dragen hos karaktärerna påverkar mottagandet. Förutom dessa frågeställningar finns det en del saker som kan konstateras om själva dramaturgin i avsnittet och vilka element som verkar fungera bättre än andra.

6.1 Intervjun

För att sammanfatta resultaten av intervjun kan man konstatera att det inte går att peka ut en tydlig favorit bland avsnittets karaktärer på grund av den stora spridningen av resultaten. En stor majoritet av respondenterna hade en tydlig uppfattning om karaktärernas kön. Detta påverkas av karaktärernas röster som tydligt är maskulina/feminina. De flesta respondenterna hade en positiv association gentemot alla karaktärer, med endast få undantag. Dessa resultat påverkas enligt litteraturen av faktum att barn inom målgruppen har svårt att formulera åsikter om saker de inte har tidigare erfarenhet av. Det allmänna mottagandet av karaktärerna i avsnittet var gott. Den enda karaktär som tydligt

delade åsikter var Kusel som fick ett svalare mottagande av respondenterna. Karaktärs-specifikt hade alla karaktärer olika styrkor och svagheter. Murk var rolig för att hen inte förstod det egentliga användningsområdet av saker och ting. Murk trodde att en mugg var en potta samt att en boll var en tomat. Tumla verkade i allmänhet vara populär på grund av hens intresse av bollar. I detta avsnitt var Tumla något av en huvudperson, och Tumlas strävan att bli onyfiken var en sak som gjorde intryck på respondenterna. Kusel gjorde inget tydligt intryck på respondenterna. Få respondenter hade egentligen något att säga om Kusel, och de som tyckte att Kusel var rolig/bra tyckte om karaktären för att hen kastade dynor och bollar då hen hjälpte Tumla att bli onyfiken. Strumpkören som inte egentligen bidrog till händelserna i avsnittet var populär på grund av sången de sjöng. Respondenterna tyckte i allmänhet att sången var bra/rolig och att det var roligt då strumporna dansade.

6.2 Observationer under screeningen

Observationen bidrog med information om respondenternas reaktioner gentemot diverse händelser i avsnittet. Man kan konstatera att långa dialoger karaktärer emellan är något som får intresset att svalna. Fysisk humor däremot är något som frambringar leenden hos respondenterna samt den inkongruens som karaktären Murk bidrar med. Dammsugare som suger upp saker och är svåra att stänga är roligt. Bollar och saker som flyger omkring är också roligt. Faktum att Murk inte vet vad saker heter är roligt, eftersom respondenterna på detta sätt har en möjlighet att känna sig överlägsna då de nog själv vet vad sakerna i fråga heter och vad de är till för. En specifik ordlek som fick de flesta respondenterna att le var då Tumla sade sig vara "helt totalt, fenomenalt onyfiken". Om avsnittet i allmänhet kan man konstatera att vinjetten med modelltåget som tog sig genom ett modellandskap väckte ett intresse hos respondenterna. I allmänhet tittade respondenterna intresserat på hela avsnittet förutom då det kom till långa "tråkiga" dialoger. En del av respondenterna började också tappa intresse mot slutet, vilket skulle tyda på att avsnittets var lite för långt. Avsnittet gick på dryga 13 minuter. En längd på ca 10 minuter skulle antagligen ha hållit respondenternas intresse hela vägen i en kombination med förkortande av de långa dialogerna. Avtoningen i kombination med sluttexterna var ett effektivt sätt att bibehålla respondenternas intresse hela vägen till slut, då de trodde att avsnittet skulle fortsätta ännu efter sluttexterna.

6.3 Teckningarna

Den fria associeringen i form av teckning bidrog med några intressanta resultat. Modell-tåget som användes både i vinjetten samt mellan scenerna var något som gjorde ett intryck hos respondenterna. Det samma gäller dammsugaren som hade en stor roll i avsnittet. Två manliga respondenter ritade Tumlas bollar. Slutsatsen i detta fall skulle vara att karaktärerna inte nödvändigtvis är det som skapar det starkaste intrycket hos tittaren, utan snarare detaljer och händelser i samband med helheten som väcker någon form av association hos tittaren. Exempelvis dammsugaren väckte ett starkt intryck eftersom karaktärerna måste kämpa för att stänga av den. Bollarna var intressanta för att Tumla tyckte om dem så mycket och kastade omkring dem.

6.4 Könsskillnaderna

De könsspecifika resultaten speglade i stort sett resultaten hos respondenterna som helhet. Det intressantaste resultatet var dock de manliga respondenternas svala mottagande av karaktären Kusel. I de flesta kategorierna klarade sig Kusel dåligt bland pojkarna. Ingen av de manliga respondenterna hade Kusel som favoritkaraktär, och då Kusels mottagande mättes hade alla pojkar en negativ eller neutral åsikt om karaktären. Två av pojkarna ansåg dessutom att Kusel var en flicka. Enligt litteraturen påverkas identifikationen starkt av vilket kön en karaktär har samt hur karaktären uppträder. Pojkarna kunde inte identifiera sig med Kusel eftersom karaktären enligt dem antingen är en flicka eller inte tillräckligt modig. Enligt Tabell 2 är Kusel rädd för det okända, närhetssjuk, hängiven, har dåligt självförtroende, empatisk, känslig och orolig. Alla dessa karaktärsdrag bidrar till att de manliga respondenterna har svårt att identifiera sig med karaktären. Visserligen behöver inte alla inom målgruppen tycka om alla karaktärer, men då enbart Kusel orsakade en ensidig reaktion hos respondenterna kan man fråga sig ifall Kusel som karaktär behöver ses över.

6.5 Avsnittet som helhet

I allmänhet kan det konstateras att avsnittet hade en tydlig handling vilket ledde till att respondenterna förstod vad de sett och kunde också beskriva handlingen i efterhand.

Enligt litteraturen uppskattar barn inom denna målgrupp upprepning, och tydliga åsikter kan observeras bäst efter andra eller tredje visningen. Faktum att respondenterna hade åsikter och också hade förstått handlingen tyder på att avsnittet som helhet fungerade för denna målgrupp.

Då man kombinerar teckningarnas tematik med intervjun och observationerna var bollarna och dammsugaren ett populärt ämne. Detta tyder på att fysiska händelser i kombination med dramaturgin, det vill säga tydliga yttre konflikter verkar vara något som fungerar bra hos målgruppen. Förutom att förkorta långa statiska dialoger är detta något man med fördel kunde utnyttja i samband med dialogerna för att skapa ett större intresse och tydligare understryka temat för varje avsnitt.

6.6 Slutsatserna i korthet

För att återgå till de ursprungliga frågeställningarna i detta arbete presenterar jag resultaten kort i samband med varje enskild forskningsfråga.

1. Vilken är favoritkaraktären i ett avsnitt ur Hittehatt?

Ingen tydlig favoritkaraktär kunde utnämnas på basis av resultaten av denna undersökning. Detta kan dock tolkas som ett positivt resultat med tanke på att karaktärerna bidrar med ett nyttovärde oberoende vem tittaren är inom målgruppen, då rösterna fördelade sig förvånansvärt jämnt mellan karaktärerna.

2. Varför är karaktären i fråga en favorit?

Alla karaktärer hade olika fördelar på grund av att de skiljer sig tydligt från varandra. Just på grund av dessa olikheter identifierade sig respondenterna med olika karaktärer på basis av deras egen världsbild.

3. Finns det skillnader i mottagandet mellan pojkar och flickor?

Den största skillnaden mellan pojkarna och flickorna var identifikationen med karaktären Kusel. De manliga respondenterna förhöll sig mycket tveksamt till karaktären, och fick därmed ett dåligt mottagande. Utöver detta motsvarade mottagandet mellan pojkarna och flickorna varandra.

4. Påverkar de androgyna karaktärerna målgruppens uppfattning om dessa?

Trots att karaktärerna till sitt yttre har androgyna drag, påverkar karaktärernas röster respondenternas uppfattning om karaktärernas kön. I de allra flesta fall hade respondenterna tydliga och liknande åsikter om karaktärernas kön. Enligt respondenterna är Tumla en flicka medan Murk är en pojke. Även i detta fall hamnade karaktären Kusel i en gråzon, då främst de manliga respondenterna hade klivna åsikter om karaktärens kön. På grund av pojkarnas svårighet att identifiera sig med karaktären var det inte heller tydligt för dem ifall Kusel var en pojke eller en flicka.

7 SLUTDISKUSSION

I inledningen av detta arbete konstaterade jag att barnens egna åsikter är värdefulla då det kommer till medieprodukter som är riktade till just barnen. Denna åsikt står jag ännu starkt bakom, även om processen att forska med barn inte är så lätt. Av forskaren krävs det en stor förståelse på hur barn fungerar och varför de svarar som de gör. Litteraturen jag använde i detta arbete hjälpte mig på många sätt att förstå mig på barn och hur de ser på medieprodukter. Man skall dock minnas att se på litteraturen med ett kritiskt öga, då den ofta behandlar barn som om alla skulle fungera på samma sätt. Faktum är dock att alla barn i grund och botten är individer och reagerar på olika sätt på saker och ting på basis av deras egna erfarenheter och världsbilder.

Eftersom en av grundpelarna i Yle som Public Service bolag är att bidra med kvalitativt innehåll för barn ser jag det som en viktig process att också testa de program som sänds. Då menar jag inte med en anonym blankett med en skala från 1-5 som barnen går igenom tillsammans med föräldrarna, utan att forskaren verkligen sätter sig ner tillsammans med barnen. Redan under denna undersökning med en ganska liten testgrupp, då jag frågade vilket program som var respondenternas favorit, kom jag underfund med att Mumin delar åsikter. En del av barnen är rädda för Mumin för att programmet är för skrämmande. Enligt Kytömäkis (2000 s. 7) undersökning är mottagandet av de barnprogram som sänds av Yle överväldigande positivt enligt målgruppen, och Mumin fick ett 97 % gott mottagande. Detta är ett påstående som jag inte tror på. Jag undrar om det inte

i själva verket är föräldrarna som fyllt i blanketten och påverkat resultaten? Om man verkligen skulle fråga enbart barnens åsikt så skulle nog resultaten se annorlunda ut.

Syftet med detta arbete var att bilda en uppfattning om målgruppens preferenser vad gäller karaktärerna i Hittehatt samt orsaken till dessa, vilket hoppeligen skulle hjälpa till i utvecklingen av seriens karaktärer. Denna undersökning bidrog inte med några tydliga favoritkaraktärer, men nog med insikter vilka drag inom de specifika karaktärerna verkade vara sådana som respondenterna uppskattade. Faktum att pojkarna i allmänhet hade svårt att identifiera sig med karaktären Kusel är något som kan tas i beaktande med tanke på produktionen av nya avsnitt av Hittehatt som Kusel deltar i.

Om man skulle sammanfatta slutsatserna i strävan att göra förbättringsförslag för avsnittet, men också serien som helhet skulle det vara att förkorta långa dialoger som saknar rörelse eller fysiska händelser, göra avsnitten tillräckligt korta för att bibehålla intresset under hela avsnittet samt se över Kusel som karaktär så att även manliga tittare har en möjlighet att identifiera sig med karaktären. Faktum att denna undersökning inte bidrog med en tydlig favoritkaraktär ser jag som en positiv sak, då tittarna i och med detta har en möjlighet att kunna identifiera sig med ett större urval av trygga karaktärer som alla har något att bidra med. Ett nyttovärde, eller s.k. "utility value" som af Björkstén (2013 a) nämnde i sin presentation om Hittehatt som serie, oberoende vilka tittarna är inom målgruppen som följer serien.

Undersökningen som process gick i allmänhet bra. Jag fick en god kontakt med Daghemmet Fanny, och efter att ansökan om forskningstillståndet blev godkänt var det inga problem med resten av undersökningen. På basis av litteraturen hade jag lärt mig att platsen för undersökningen skulle vara trygg för att barnen skulle kunna slappna av. Detta i kombination med att de "kände" mig från tidigare ledde till att barnen kunde delta i undersökningen utan att vara rädda eller blyga.

Metoderna jag använde fungerade i allmänhet väldigt bra. Observationen via datorns webbkamera störde inte respondenterna, och de blev aldrig medvetna om att de filmades. På grund av detta anser jag att reaktionerna som observerades under screeningen var genuina. Bilderna som användes i kombination med den strukturerade intervjun

hjälpde barnen att formulera åsikter och preferenser gentemot karaktärerna. Det kändes naturligt att hålla upp bilder så att respondenten kunde peka på en viss karaktär, till exempel i kombination med frågan om vilken en respondents favoritkaraktär var. Känslkortet gav möjligheten att samla objektiv statistik gällande respondenternas känslassociationer gentemot karaktärerna. Detta ledde till att jag helt enkelt kunde räkna antalet känslor som respondenterna pekat på i stället för att behöva tolka respondenternas svar. I många fall svarade respondenterna tvetydigt då de tillfrågades vad de tyckte om en specifik karaktär. Exempelvis ”Murk var dålig, därför var han rolig”. Teckningarna bidrog med intressant information angående respondenternas intryck av saker och ting. I och med att jag inte bad respondenterna att rita något specifikt ser jag det som ett värdefullt resultat att tematiken i många teckningar faktiskt påminde om varandra. Det vill säga att flera teckningar hade samma motiv; tåget, dammsugaren och bollarna.

För att idka lite självkritik finns det några saker som skulle ha gjort undersökningen bättre. Möjligheten att ställa följdfrågor i intervjun, samt tiden att kunna visa avsnittet två gånger skulle ha gett noggrannare resultat. Detta är något man skulle ha kunnat överväga ifall materialmängden inte skulle varit ett problem, samt ifall tiden skulle ha räckt till för varje enskild respondent. I denna undersökning ser jag det som en omöjlighet att visa avsnittet två gånger på grund av orsaken att avsnittet helt enkelt var för långt för att respondenterna skulle orka se det två gånger i följd. Mängden respondenter kunde ha varit större för att lättare kunna göra relevanta slutsatser och tydligare kunna observera trender angående respondenternas åsikter. Trots att barnen inte verkade vara särskilt blyga ser jag det som en fördel att bekanta sig med respondenter i denna målgrupp tidigare för att kunna få genuina men också välformulerade åsikter.

Hittehatt som undersökningsobjekt var intressant på grund av många orsaker. Dels har jag själv varit med under produktionen och dels är det en stor produktion som antagligen kommer att fortsätta under en längre tid. Därför är det viktigt att skapa sig en bild av målgruppens åsikter om serien. Vid det skedet som Hittehatt redan är etablerad hos målgruppen, skulle det vara mycket intressant att göra om undersökningen för att se hur barnens åsikter ser ut efter att de lärt sig känna både Hittehatt som koncept samt de karaktärer som lever i serien. Jag hoppas att den här undersökningen kommer att vara till nytta för seriens fortsatta utveckling och potentiella framgång.

KÄLLOR

Böcker:

- Bickham, David S et al. 2001, Attention, comprehension and the educational influences of television. I: Singer, Dorothy G. & Singer, Jerome L., red. *Handbook of children and the media*, Kalifornien: Sage Publications, s. 101-120.
- Brennen, Bonnie S. 2013, *Qualitative Research Methods for Media Studies*, Oxon: Routledge, 238 s.
- Christensen, Pia & James, Allison. 2008, *Research with Children – Perspectives and Practices*, 2 uppl., Oxon: Routledge, 312 s.
- Faulkner Dorothy & Woodhead, Martin. 2008, Subjects, objects or participants? I: Christensen, Pia & James, Allison, red. *Research with Children – Perspectives and Practices*, 2 uppl., Oxon: Routledge, s. 10-39.
- Gauntlett, David. 1996, *Video critical – Children, the environment and media power*, Luton: John Libbey Media, 176 s.
- Hodge, Bob & Tripp, David. 1986, *Children and television*, Cambridge: Polity Press, 233 s.
- Huntemann, Nina & Morgan, Michael. 2001, Mass media and identity development. I: Singer, Dorothy G. & Singer, Jerome L., red. *Handbook of children and the media*, Kalifornien: Sage Publications, s. 309-322.
- Hwang, Philip & Nilsson, Björn. 1996, *Utvecklingspsykologi – Från foster till vuxen*, Borås: Natur och Kultur, 297 s.
- Niinistö, Hanna & Ruhala, Anu. 2006, *Mediametkaa! – Mediaksvattajan käsikirja kaililla mausteilla*, Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 112 s.
- O’Kane, Claire. 2008, The development of participatory techniques. I: Christensen, Pia & James, Allison, red. *Research with Children – Perspectives and Practices*, 2 uppl., Oxon: Routledge, s. 125-155.
- Rydin, Ingegerd. 2003, *Media fascinations – perspectives on young people’s meaning making*, Göteborg: Nordicom, 167 s.
- Scott, Jacqueline. 2008, Children as respondents. I: Christensen, Pia & James, Allison, red. *Research with Children – Perspectives and Practices*, 2 uppl., Oxon: Routledge, s. 87-108.

Artiklar och undersökningar:

af Björkstén, Stefanie. 2011, 4-6-åringar som målgrupp för dramaserie – Fallstudie I målgruppens uppfattningar om ett avsnitt ur dramaserien "Rättvisa Krut-Rut", Examensarbete, Helsingfors: Arcada, Mediekultur.

Geiger, Veronika. 2013, Can children passionately feel with a little snake? – International children's understanding of and involvement in The lucky snail, *Television*, nr. 26, s. 39-40. Tillgänglig: http://www.br-online.de/jugend/izi/english/publication/television/26-2013-E/geiger_engl_neu.pdf Hämtad: 25.9.2014

Götz, Maya. 2011, What makes them so special? – The utility value of children's favourite heroes and heroines, *Television*, nr. 24, s. 27-32. Tillgänglig: http://www.br-online.de/jugend/izi/english/publication/television/24_2011_E/goetz.pdf Hämtad: 26.9.2014

Kinateder, Birgit. 2014, Clear and brief: Emotions, *Television*, nr. 27, s. 6-7. Tillgänglig: http://www.br-online.de/jugend/izi/english/publication/television/27_2014_E/Kinateder.pdf Hämtad: 25.9.2014

Kytömäki, Juha. 2000, Tutkimus television lastenohjelmien vastaanotosta, Helsingfors: Yleisradio Oy, 9 s.

Pennonen, Marjo. 2006, 5-6-vuotiaiden lasten televisionkatselu ja televisiopelot, Pro gradu, Tammerfors: Tammerfors universitet, Sociologiska och socialpsykologiska institutionen. Tillgänglig: <http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/93272/gradu00950.pdf?sequence=1> Hämtad: 26.9.2014

Savinen, Ari. 1994, Alle kouluikäiset lapset ja televisio – TV 2:n lastenohjelmien vastaanottotutkimus, Helsingfors: Oy. Yleisradio Ab., 83 s.

Elektroniska källor:

af Björkstén, Stefanie. 2013 a, *Hittehätt* [Power Point-presentation]. Hämtad 3.9.2014

af Björkstén, Stefanie. 2013 b, *Karaktärernas psykologi* [Tabell]. Hämtad 3.9.2014

Aledin, Suzan. 2014, *Intervju om Hittehätt som produktion* [E-post]. Hämtad: 4.9.2014

comScore. 2014, *Most started programmes – Yle Fem, Radio Vega & X3M* [Tabell]. Hämtad: 3.10.2014

Finnpanel/TV-mittaritutkinus/Svenska Yle. 2014, *BUU-klubben tittarsiffror, medeltalet för året – 4 + publik* [Figur]. Hämtad: 9.10.2014

Vikström-Jokela, Monica. 2014, *Intervju om målgruppens identifikation med karaktärerna i Bärtil* [E-post]. Hämtad: 22.9.2014

Winther-Linqvist, Ditte. 2012, *Children's development between 3 and 6 years of age* [Power Point-presentation]. Hämtad 19.5.2014

E-böcker:

Lange, Per. 2011, *Vad har du på gång – egentligen? – Hur säljer du på en konstant hög nivå*, Göteborg: Soderpalm Publishing, 86 s. [E-bok] Tillgänglig: <https://kirja.elisa.fi/> Hämtad: 3.10.2014

BILAGOR

BILAGA 1: Karaktärernas psykologi (af Björkstén 2013 b)

Psykologi Tumla	Beteende	Psykologi Kusel	Beteende	Psykologi Murk	Beteende
Dålig impuls kontroll	Tumla gör först och tänker sedan. Då ett föremål kommer in så testas den vad allt man kan göra med föremålet, t.ex. Kan man fylla det med ballar? Vad händer om jag kastar ner det från taket? Försöker ibland hålla sej, men oftast lyckas det inte. Handlar först, tänker sedan.	Rädd för det okända	Kusels första reaktion till allt är att det är "himmla kusligt!". Kusel vill gärna sitta i sin koja och rita eller organisera sina små föremål som den samlar på. Då ett nytt föremål kommer in, är den nyfiken, men vill helst inte vara den som hanterar föremålet, eftersom att det kan vara nåt farligt.	Pudant	Murk vill ha ordning på sina saker och ordnar dem enligt olika kategorier i sina hyllor, ex. alla gula saker, alla runda saker o.s.v. För Murk är det helt oviktigt vad man använder föremålen till och den ser föremålen mera som samlarobjekt. Lite adbergeraktigt beteende då den helt försvinner i sin egen värld av föremål och deras kategorisering.
Nyfilen	Vill alltid veta vilka föremål som kommer in och hur fungerar, vad de kan användas till. Reagerar på alla ljud som hörs och alla personer som kommer till stationen. Älskar lövetry. Vill veta VARFÖR?	Närhetsjuk	Kusel älskar att kramas och skulle helst av allt bara ligga i lojan med någon och låsa sagor och kramas. Kusel kramar de andra så ofta den får chansen	Övertalande om fringens namn	Murk vet inte vad föremålen är eller vad de heter. Därför har den svårt att svara på kundernas frågor då de ringar efter sina föremål. Beter sig lite som en dement person, d.v.s. tror att en talrik är en plätt.
Social	Vill vara där andra är och har lite tråkigt i sitt eget sällskap. Vill att alla ska ha god fräs och vill att alla har det bra. Trivs bäst då alla är tillsammans och har det roligt. Vill gärna ta kontakt med alla som kommer till stationen.	Hängiven	Kusel vill gärna vara med på Tumlas upp- tillig trots att den är rädd för konsekvenserna. Den ser upp till Tumla lite som en tilläysster ser upp till en storebror. Kusel känner sig hedrad då den blir inbjuden till de andra, framför allt Tumlas vilda upp tillig och test.	Stremit	Murk vill helst bara vara för sig själv i sin byrå och sköta sitt jobb. Den tycker inte om då de andra kommer in och stör. Trots detta behöver även Murk ibland hjälp av de andra då den ex. ska svara på kundernas frågor el. Lyfta något tungt. Detta förstår Murk och vill inte att de andra flyttar bort från stationen.
Bra självförtroende	Tror på sig själv och sina egna idéer, men händer sig inte. Gör saker för görandes skull och så länge det är roligt. Tror på att den kommer att klara av det den vill göra.	Dåligt självförtroende	Tror inte att den klarar av saker och vill helst ha hjälp av andra. Tror att den är liten trots att den är den största i sällskapet. Tror att den är svag. Att detta p.g.a. att den är född fjärrl men vingarna var för små för att den skulle kunna flyga och den blev utfryst.	Bessenvisoar	Murk tror att den alltid har rätt. Då de andra försöker rätta till Murk om t.ex. Vad ett föremål är, så skriater bara Murk och påpekar att han varit i hittagoldbranschen hela sitt liv och nog vet hur saker ska skötas.
Empatisk	Trots att Tumla ibland kan utsätta de andra för obekväma situationer (som t.ex. I miss- tag släpa ut alla godisar ur godisuren) så menar den aldrig något illa. Ber alltid om förlåtelse då den gjort fel och bryr sig om att ställa saker till rätta tills alla är glada igen.	Empatisk	Kusel bryr sig väldigt mycket om att andra har det bra, och tycker inte om när någon annan är ledsen. Ofta då Tumla hittar på något som kan göra någon annan illa är det Kusel som tänker på konsekvenserna.	Dempatisk	Murk har väldigt svårt att se på saker från andra människors synvinkel och har en upptäckning om att de flesta tänker som den själv.
Modig	Tumla vågar det som tittaren inte vågar. Tumla är den som också vågar säga det som de andra inte ibland vågar, t.ex. Då Murk har fel om ett föremål.	Känslig och orolig	Kusel oror sig ofta för vad som skall hända och är väldigt känslig. Kusel är rädd för allt som är stort och verkar skrämmande. Kusel är den som tänker på vad som händer då Tumla hittar på tokiga idéer.	Intig	Murk älskar sitt jobb och sin station. Den blir ofta fascinerad över alla spännande objekt som kommer in, trots att den inte vet vad de är.

Psykologi Binx	Beteende	Psykologi Vimmel	Beteende
Smart	Binx vet vad alla föremålen heter men det är ingen som lyssnar på den. Binx bryr sej inte så mycket om att de andra inte lyssnar på den utan nöjer sej med att själv veta sanningen.	Uppmärksamhetsjuk	Vimmel vill helst vara i centrum av allas uppmärksamhet. Att den är liten kompenserar den med att tala högt och ljudligt och mycket.
Bjuder på sig själv	Binx älskar då de andra skrattar åt den och gör vad som helst för att få de andra att skratta.	Häftigt temperament	Vimmel kan lätt bli väldigt arg då den inte får som den vill, men det går oftast fort över efter att den morrat en stund. För att lugna ner sej sjunger Vimmel sin lugna ner sej sång.
Empatisk	Bryr sej om andra och vill gärna hjälpa. Fungerar ibland som Murks samvete då Murk inte själv förstår att den gjort något fel. Vill uppmuntra den som är ledsen, oftast med roliga ljud eller kluckuu-lekar.	Fantasilull	Då verkligheten inte motsvara det som Vimmel vill att ska hända, så hittar den på egna sanningar, om t.ex. Föremål och varifrån de har kommit. Vimmel ljuger ofta men oftast inte medvetet utan för att den inte riktigt skjäller på fantasi och verklighet.
		Tycker synd om sej själv	Vimmel tycker lite synd om sej själv och behöver ofta bekräftelse av de andra. Eftersom Vimmel helst skulle vara skådespelare så är dens biljettförsäljaryrke helt fel, enligt den själv. Tumlas dröm är att få sälja biljetter med Vimmel.
		Självcentrerad	Vimmel förstår inte alltid sig på de andras känslor och bryr sej mest om att den själv ska få som den vill. Ber ofta om hjälp av de andra till sina skådespel men då de andra vill ha hjälp har den ofta annat att göra.
		Visionär	Ser möjligheter i allt och har stora visioner om stationens framtid som teater. Vet dock inte hur den ska verkställa sina visioner utan planerar mest.

BILAGA 2: Sammanställning av undersökningsmaterialet per respondent

Respondent: Flicka 1, 5 år

Screeningobservationer:

Allmänt: Tittar i allmänhet intresserat men verkar bli rastlös och intresset avtar under långa dialoger.

Observationer: Tittar intresserat och ler under vinjetten. Skrattar åt att Murk tror att muggen är en potta. Ler då Tumla lurar Kusel att hen skall rulla ner för trappan. Tappar lite intresse då Tumla vill hjälpa Murk i hittegodsbyrån. Säckar ner på stolen då Murk läxar upp Tumla och Tumla konstaterar att hen skall bli onyfiken. Rättar upp sig då Strumpkörssången börjar, intresset återvänder. Titta intresserat då Kusel trä-
nar Tumla att bli onyfiken. Ler lite åt Tumlas ordlek: "helt totalt, fenomenalt onyfiken". Tittar bort då Murk kämpar med dammsugaren. Sitter rastlöst då Murk försöker övertyga Tumla att bli nyfiken igen. Ler då Tumla försöker stänga av dammsugaren. Följer ännu med svansen som pågår under sluttexterna då Murk nattar dammsugaren.

Teckningen föreställer: "Ett tåg och järnväg"

Svaren i frågeformuläret:

Vad hände i filmen?

Kommer inte ihåg allt. Den röda var nyfiken, och sedan blev den onyfiken.

Tyckte du om filmen? Vad var bäst/sämst?

Jo. Tåget var bra. Inget var dåligt.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Murk

Nä.

Var Murk en pojke eller en flicka?

Pojke.

Tyckte du om Murk? Vad var bra/dåligt med Murk?

Jo. Allt var bra.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Murk?

Känslokort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Han ser rolig ut. Murk är ung.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Tumla

Nä.

Var Tumla en pojke eller en flicka?

Flicka.

Tyckte du om Tumla? Vad var bra/dåligt med Tumla?

Jo. Ingen annan åsikt.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Tumla?

Känslokort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Vet inte.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Kusel

Nä.

Var Kusel en pojke eller en flicka?

Pojke.

Tyckte du om Kusel? Vad var bra/dåligt med Kusel?

Allting var bra. Kusel var rolig.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Kusel?

Känslokort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Vet inte.

Kommer du ihåg vad de här figurena var? Strumpkören

Nä.

Tyckte du om Strumpkören? Vad var bra/dåligt med Strumpkören?

Kommer inte ihåg så mycket. Kommer inte ihåg sången.

Vilken av de här figurena var din favorit? Bilderna:

Murk, **Tumla**, Kusel, Strumpkören

Varför tyckte bäst om den figuren?

Vet inte. Hon var roligare än de andra figurena.

Vilket är ditt favoritprogram/favoritfilm i BUU-Klubben?

Vet inte.

Respondent: Flicka 2, 4 år

Screeningobservationer:

Allmänt: Tittar i allmänhet intresserat och ler i åt fysiska roliga situationer. Kusel framkallade flest leenden. Tappar intresset vid långa dialoger, särskilt i samband med Murk.

Observationer: Tittar lite förundrat på vinjetten. Ser lite skeptisk ut då Murk inte vet att odjuret egentligen är en dammsugare. Ler då Kusel gömmer sig under en liten duk då Tumla hotar att rulla ner för trappan. Verkar tappa lite intresse, gäspar och tittar bort ibland då Tumla vill hjälpa Murk i hittegodsbyrån. Tittar bort då Murk läxar upp Tumla för att hon är för nyfiken. Följer intresserat med strumpkörssången. Ler då Tumla är så nyfiken att hen måste ta reda på att det finns en sko under den lilla duken som Kusel gömt där. Tittar intresserat och ler lite då Kusel tränar Tumla att bli onyfiken. Suckar då träningen drar ut på tiden. Ler då Kusel konstaterar att Tumla blivit onyfiken. Ler då Kusel testar att Tumla faktiskt blivit onyfiken och kastar bollar ner för trappan. Ser allvarlig ut då dammsugaren går på och Murk kämpar med den. Gäspar då Murk försöker övertyga Tumla att komma och hjälpa till med dammsugaren. Tittar bort då Murk ber Tumla att bli nyfiken igen. Fnissar då Tumla kämpar med dammsugaren. Gäspar då Murk har sin sista monolog innan sluttexterna.

Teckningen föreställer: Dammsugaren.

Svaren i frågeformuläret:

Vad hände i filmen?

Den lila var rädd för dammsugaren.

Tyckte du om filmen? Vad var bäst/sämst?

Jo. Dammsugaren var rolig.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Murk

Nä.

Var Murk en pojke eller en flicka?

Pojke.

Tyckte du om Murk? Vad var bra/dåligt med Murk?

Jo. Det var roligt att han var rädd.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Murk?

Känslkort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

För att Murk var rädd.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Tumla

Nä.

Var Tumla en pojke eller en flicka?

Flicka.

Tyckte du om Tumla? Vad var bra/dåligt med Tumla?

Jo. För att hon var nyfiken, det är bra att vara nyfiken.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Tumla?

Känslkort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

För att hon var nyfiken.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Kusel

Nä.

Var Kusel en pojke eller en flicka?

Pojke.

Tyckte du om Kusel? Vad var bra/dåligt med Kusel?

Jo. För att han fällde bollar.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Kusel?

Känslkort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

För att längde dynor och saker.

Kommer du ihåg vad de här figurena var? Strumpkören

Nä. De sjöng.

Tyckte du om Strumpkören? Vad var bra/dåligt med Strumpkören?

Jo. Vet inte vad de sjöng om men det var roligt när de sjöng.

Vilken av de här figurena var din favorit? Bilderna:

Murk, Tumla, **Kusel**, Strumpkören

Varför tyckte bäst om den figuren?

För att den slängde dynor.

Vilket är ditt favoritprogram/favoritfilm i BUU-Klubben?

Mumin. Svansen är rolig. Mumin är spännande.

Respondent: Flicka 3, 4 år

Screeningobservationer:

Allmänt: Har främst ett neutralt uttryck under hela screeningen. Skrattar åt att Murk tror att muggen är en potta. Ler till under vissa fysiska roliga situationer. Tappar intresset mot slutet. Verkar inte vara involverad i Tumlas strävanden.

Observationer: Neutralt uttryck under vinjetten. Skrattar till då Murk tror att den röda muggen är en potta. Kommenterar också detta: "en potta". Ler lite då Tumla lurar Kusel att hen skall rulla ner för trappan. Blir lite rastlös under dialogen med Murk då Tumla vill hjälpa till i hittegodsbyrån. Ler då Tumla faller ut alla bollar i hittegodsbyrån. Ser med neutralt uttryck på strumpkörssången. Tittar bort då Tumla skall försöka vara onyfiken och inte titta på vad som finns under den lilla duken. Tittar med neutralt uttryck på då Kusel tränar Tumla att bli onyfiken. Ler till då Kusel konstaterar att de lyckats göra Tumla onyfiken. Följer intresserat med då Kusel testar ifall Tumla på riktigt blivit onyfiken. Tittar bort då Tumla lyckats stänga av dammsugaren. Verkar tappa intresse på slutet. Slutar följa med under sluttexterna.

Teckningen föreställer: "Mamma är jätte snäll" (Inget från avsnittet)

Svaren i frågeformuläret:

Vad hände i filmen?

De sjöng om allt möjligt.

Tyckte du om filmen? Vad var bäst/sämst?

Jo. Lila figuren var bäst. Röda figuren var jätte dålig.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Murk

Nä.

Var Murk en pojke eller en flicka?

Pojke.

Tyckte du om Murk? Vad var bra/dåligt med Murk?

Jo. Murk var rolig, sade tokiga saker.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Murk?

Känslkort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Tumla

Nä.

Var Tumla en pojke eller en flicka?

Flicka.

Tyckte du om Tumla? Vad var bra/dåligt med Tumla?

Nej. Hon rörde på allt man inte fick röra på. Hon var för nyfiken.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Tumla?

Känslkort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Hon gjorde tokiga saker ibland, det var roligt.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Kusel

Nej.

Var Kusel en pojke eller en flicka?

Pojke.

Tyckte du om Kusel? Vad var bra/dåligt med Kusel?

Jo. Kusel kastade bollar och Tumla märkte det inte.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Kusel?

Känslkort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Kommer du ihåg vad de här figurena var? Strumpkören

Nej. "Prathandskar".

Tyckte du om Strumpkören? Vad var bra/dåligt med Strumpkören?

Jo. Flickstrumpan (den röda) var rolig. De sjöng.

Vilken av de här figurena var din favorit? Bilderna:

Murk, Tumla, Kusel, Strumpkören

Varför tyckte bäst om den figuren?

Murk sade så roliga saker.

Vilket är ditt favoritprogram/favoritfilm i BUU-Klubben?

Lillfinger. Den är så rolig.

Respondent: Pojke 1, 5 år

Screeningobservationer:

Allmänt: Följde i allmänhet intresserat med hela avsnittet. Skrattade till vid vissa roliga händelser, och verkade engagerad i stort sett under hela avsnittet.

Observationer: Kommenterar vinjetten och ser intresserat på den. Ler då Murk tror att muggen är en potta. Kommenterar också detta. Ler åt att Murk tror att dammsugaren är ett odjur. Ler då Tumla lurar Kusel att hen skall rulla ner för trappan. Neutralt uttryck under dialogen då Tumla vill hjälpa Murk i hittegodsbyrån. Ler till lite då Tumla faller ut alla bollar. Tittar bort då Murk läxar upp Tumla för att vara för nyfiken. Ler till under strumpkörssången då det sjungs om bajs. Följer intresserat med strumpkörssången. Tappar intresse då Tumla försöker göra sig onyfiken. Ler till då Tumla tittar under duken och hittar en sko. Följer intresserat med då Kusel tränar Tumla att bli onyfiken. Ler till då Kusel slänger dynor och bollar för att testa Tumlas nyfikenhet. Skrattar till då Tumla är "helt totalt, fenomenalt onyfiken". Ler då Murk kämpar med den påslagna dammsugaren. Skrattar till. Följer intresserat med när Murk försöker övertala Tumla att komma och hjälpa och bli nyfiken igen. Ler då Tumla kämpar med dammsugaren. Följer neutralt med slutet, men börjar röra sig i takt med musiken under avtoningen och sluttexterna.

Teckningen föreställer: "Tumlas bollar"

Svaren i frågeformuläret:

Vad hände i filmen?

Odjur, dammsugaren var ett odjur. Åt upp gardinen. Den röda blev osynlig. (Onyfiken)

Tyckte du om filmen? Vad var bäst/sämst?

Jo, den röda var bäst. (Tumla) Den var rolig.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Murk

Nästan. Murk

Var Murk en pojke eller en flicka?

Flicka (Pojke). Osäker.

Tyckte du om Murk? Vad var bra/dåligt med Murk?

Nej. Murk var dålig, hon var med odjuret.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Murk?

Känslkort: Glad, arg, ledsen, rädd. Varför?

Murk var fin.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Tumla

Nej.

Var Tumla en pojke eller en flicka?

Flicka.

Tyckte du om Tumla? Vad var bra/dåligt med Tumla?

Jo. Tumla betedde sig som en vuxen när hon blev onyfiken.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Tumla?

Känslkort: Glad, arg, ledsen, rädd. Varför?

Hon var som min granne.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Kusel

Nej.

Var Kusel en pojke eller en flicka?

Flicka.

Tyckte du om Kusel? Vad var bra/dåligt med Kusel?

Nej, jag var rädd för den.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Kusel?

Känslkort: Glad, arg, ledsen, **rädd**. Varför?

Hon är hemsk som en gumma.

Kommer du ihåg vad de här figurena var? Strumpkören

Jo. De sjöng.

Tyckte du om Strumpkören? Vad var bra/dåligt med Strumpkören?

Jo. Den gröna var bäst, men de andra var också bra. Den gröna sade "bajs".

Vilken av de här figurena var din favorit? Bilderna:

Murk, Tumla, Kusel, **Strumpkören**

Varför tyckte bäst om den figuren?

För att de sjöng så bra. Bajsandet var roligt.

Vilket är ditt favoritprogram/favoritfilm i BUU-Klubben?

Tatonka är bäst. Där finns olika djur. Undra sa Flundra är tråkigt.

Respondent: Pojke 2, 5 år.

Screeningobservationer:

Allmänt: Följer med hela avsnittet uppmärksam men relativt uttryckslost. Ler till på enbart få ställen, men speciellt då Tumla säger sin replik i form av en ordlek; "totalt, fenomenalt onyfiken".

Observationer: Följer intresserat med vinjetten och ler till då alla karaktärer kommer fram, vinkar och säger hej. Följer intresserat med då Murk plockar fram muggen och dammsugaren ur hittegodssäcken. Ler till då Tumla lurar Kusel att hen skall rulla ner för trappan. Följer relativt uttryckslost med då Tumla vill hjälpa till i hittegodsbyrån. Följer relativt uttryckslost med hela strumpkörssången. Följer relativt uttryckslost med hela sekvensen då Kusel tränar Tumla att bli onyfiken. Ler lite då Kusel testar om Tumla faktiskt har blivit onyfiken. Ler till då Tumla konstaterar att hen är "totalt, fenomenalt onyfiken". Rynkar på ögonbrynen då Tumla inte alls är nyfiken att se vad som pågår då dammsugaren har vaknat till liv. Följer intresserat med då Tumla kämpar med dammsugaren. Följer relativt uttryckslost med resten av avsnittet. Berättar en vits medan sluttexterna rullar.

Teckningen föreställer: "Tomatbollen som Murk gav åt Tumla" (plus allt möjligt annat)

Svaren i frågeformuläret:

Vad hände i filmen?

Att först studsade hon nån boll. Hon försökte bli onyfiken, och hon blev. Hon blev nyfiken igen.

Tyckte du om filmen? Vad var bäst/sämst?

Jo. Allt var bäst, inget var dåligt.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Murk

Nä.

Var Murk en pojke eller en flicka?

Pojke.

Tyckte du om Murk? Vad var bra/dåligt med Murk?

Nä, han var tassig. Därför var han dålig.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Murk?

Känslkort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Han var rolig fast han var dålig.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Tumla

Nä, inte riktigt.

Var Tumla en pojke eller en flicka?

Flicka.

Tyckte du om Tumla? Vad var bra/dåligt med Tumla?

Lite. Allt var bra. Ingenting var extra bra. Inget var dåligt.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Tumla?

Känslkort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Vet inte.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Kusel

Näpp.

Var Kusel en pojke eller en flicka?

Pojke.

Tyckte du om Kusel? Vad var bra/dåligt med Kusel?

Lite. Han såg lite konstig ut. Han var lite konstg.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Kusel?

Känslkort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Vet inte.

Kommer du ihåg vad de här figurena var? Strumpkören

Strumpor som dansade.

Tyckte du om Strumpkören? Vad var bra/dåligt med Strumpkören?

Jo, inget var dåligt.

Vilken av de här figurerna var din favorit? Bilderna:

Murk, Tumla, Kusel, Strumpkören

Varför tyckte bäst om den figuren?

Strumporna var roligast.

Vilket är ditt favoritprogram/favoritfilm i BUU-Klubben?

Tittar inte så mycket på BUU-Klubben, vet inte.

Respondent: Pojke 3, 6 år

Screeningobservationer:

Allmänt: Är i allmänhet relativt uttryckslös under avsnittet, men följer ändå uppmärksamt med händelserna. Strumpkörssången verkade ointressant. Sekvensen då Tumla kämpade med att stänga av dammsugaren verkade engagera. I stort sett skapar dammsugaren mest intresse.

Observationer: Tittar uppmärksamt på vinjetten. Verkar vara intresserad av vad som skall hända då Tumla hotar att rulla ner för trappan. Ler till då Kusel gömmer sig under den lilla duken. Tittar bort ibland under strumpkörssången. Ler till Tumlas ordlek då hen är "totalt, fenomenalt onyfiken". Följer intresserat med då Murk kämpar med dammsugaren. Verkar ointresserad då Murk försöker övertala Tumla att bli nyfiken igen. Följer roat med då Tumla kämpar med dammsugaren. Tappar intresset efter att Tumla lyckats stänga av dammsugaren. Tittar uttryckslost på Murks sista monolog samt avtoningen och sluttexterna. Ler till en sista gång då Murk pajar och nattar dammsugaren.

Teckningen föreställer: "Dammsugaren"

Svaren i frågeformuläret:

Vad hände i filmen?

Röda djuret skulle bli onyfiken, fast den blev inte. (Tumla)

Tyckte du om filmen? Vad var bäst/sämst?

Nå jo. Kommer inte ihåg.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Murk

Nä.

Var Murk en pojke eller en flicka?

Pojke.

Tyckte du om Murk? Vad var bra/dåligt med Murk?

Nå jo. Han trodde att dammsugaren var ett monster.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Murk?

Känslokort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Murk är rolig.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Tumla

Nä.

Var Tumla en pojke eller en flicka?

Vet inte.

Tyckte du om Tumla? Vad var bra/dåligt med Tumla?

Jo, Tumla ville prova på bollarna.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Tumla?

Känslkort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Den är rolig. Den ville prova på bollarna.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Kusel

Nä.

Var Kusel en pojke eller en flicka?

Flicka.

Tyckte du om Kusel? Vad var bra/dåligt med Kusel?

Bra. Kommer inte ihåg.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Kusel?

Känslkort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Den är så rolig.

Kommer du ihåg vad de här figureerna var? Strumpkören

De sjöng om onyfiken.

Tyckte du om Strumpkören? Vad var bra/dåligt med Strumpkören?

Jo, sången var rolig.

Vilken av de här figureerna var din favorit? Bilderna:

Murk, **Tumla**, Kusel, Strumpkören

Varför tyckte bäst om den figuren?

För att den var så nyfiken.

Vilket är ditt favoritprogram/favoritfilm i BUU-Klubben?

Mumin och Tatonka.

Respondent: Pojke 4, 5 år

Screeningobservationer:

Allmänt: Följer till största del uppmärksamt med hela avsnittet. Enda gången det verkar bli ointressant är då Tumla vill hjälpa till i hittegodsbyrån och då Tumla försöker intala sig själv att hen är onyfiken. Strumpkörssången verkade engagera samt situationen då Tumla kämpar med dammsugaren.

Observationer: Följer intresserat med under vinjetten. Är nyfiken på vad Murk drar fram ur hittegods-säcken. Ser engagerad ut då Tumla lurar Murk att hen skall rulla ner för trappan. Sitter rastlöst då Tumla vill hjälpa Murk i hittegodsbyrån. Börjar se bort då Murk läxar upp Tumla och Tumla konstaterar att hen skall bli onyfiken. Gungar lite i takt med musiken under strumpkörssången. Tittar bort och rynkar på ögonbrynen innan Tumla blir så nyfiken att hen måste titta under den lilla duken och ta reda på vad det finns där. Ler till lite grann då Tumla plockar fram skon som var under duken. Följer uttryckslost med då Kusel tränar och testar Tumlas onyfikenhet. Ser lite bekymrad ut då Murk kämpar med dammsugaren. Skrattar till då Tumla kämpar med dammsugaren. Följer uppmärksamt med hela slutet av avsnittet inklusive avtoningen och sluttexterna.

Teckningen föreställer: "Ett tåg och runt omkring finns många färger"

Svaren i frågeformuläret:

Vad hände i filmen?

Ett monster var nyfiket. De trodde att dammsugaren var ett monster.

Tyckte du om filmen? Vad var bäst/sämst?

Jo. Vet inte vad som var bäst. Inget var dåligt.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Murk

Nä.

Var Murk en pojke eller en flicka?

Pojke.

Tyckte du om Murk? Vad var bra/dåligt med Murk?

Konstig. Han visste inte att det var en dammsugare. Han var tokig och rolig.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Murk?

Känslkort: Glad, arg, ledsen, rädd. Varför?

För att Murk ser ledsen ut.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Bild: Tumla

Jo. Tumla.

Var Tumla en pojke eller en flicka?

Flicka.

Tyckte du om Tumla? Vad var bra/dåligt med Tumla?

Bra. Hon tyckte om bollar. Inget var dåligt med Tumla.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Tumla?

Känslkort: Glad, arg, ledsen, rädd. Varför?

För att Tumla ser ledsen ut utan tårar. Hon har rak mun.

Kommer du ihåg vad den här figuren heter? Kusel

Nä.

Var Kusel en pojke eller en flicka?

Pojke.

Tyckte du om Kusel? Vad var bra/dåligt med Kusel?

Kusel var grön. Ingen åsikt.

Kan du peka på ett av ansiktena hur du kände dig när du såg Kusel?

Känslokort: **Glad**, arg, ledsen, rädd. Varför?

Kommer du ihåg vad de här figurena var? Strumpkören

Ormar som sjöng.

Tyckte du om Strumpkören? Vad var bra/dåligt med Strumpkören?

Vet inte, de var strumpor. Ingen åsikt.

Vilken av de här figurena var din favorit? Bilderna:

Murk, Tumla, Kusel, Strumpkören

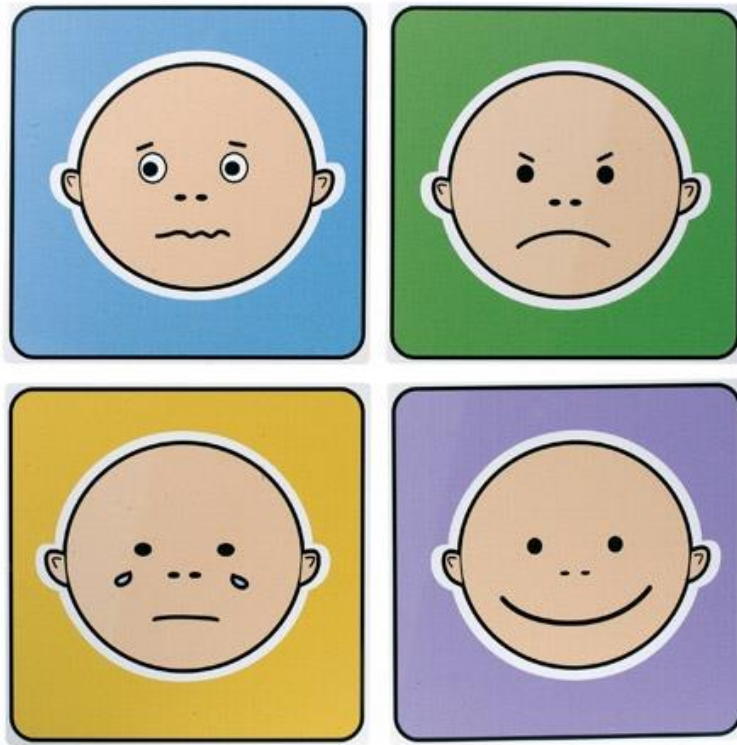
Varför tyckte bäst om den figuren?

För att han inte visste så mycket.

Vilket är ditt favoritprogram/favoritfilm i BUU-Klubben?

Tatonka. För att det går illa för dem, det är spännande. Det händer kusliga saker. Mumin är inte roligt. Det är för kusligt.

BILAGA 3: Känslokortet som användes under intervjun

Känslor: rädd, arg, ledsen, glad.

BILAGA 4: Bilderna av karaktärerna som användes i undersökningen

Kusel

Murk

Tumla

Strumpkören

BILAGA 5: Respondenternas teckningar

Flicka 1, 5 år

”Ett tåg och en järnväg”

Flicka 2, 4 år

”Dammsugaren”

Flicka 3, 4 år

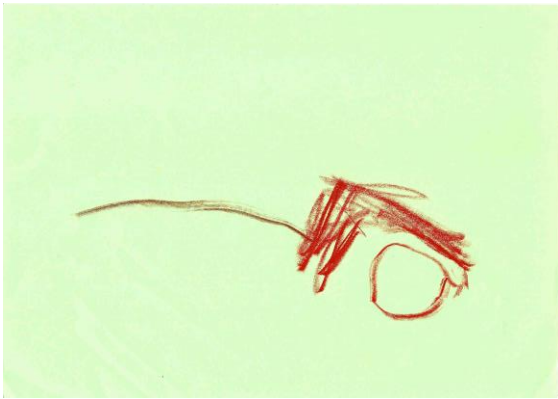
”Mamma är jättesnäll”

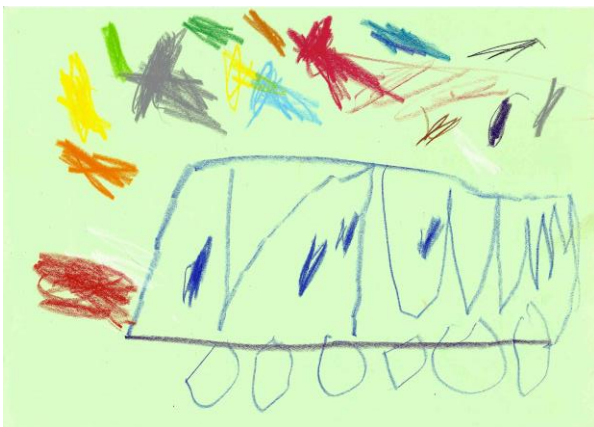
Pojke 1, 5 år "Tumlas bollar"

Pojke 2, 5 år "Tomatbollen"

Pojke 3, 6 år
"Dammsugaren"

Pojke 4, 5 år
"Tåget och runt omkring
finns många färger"

BILAGA 6: Manus till avsnittet "Tumla blir onyfiken"

HITTEHATT

Avsnitt 3
"Tumla blir onyfiken"

Written by
Stefanie af Björksten

Name (of company, if applicable)
Email Address
Phone Number

Name of agent
number of agent
draft # if for spec.

HITTEHATT

"3 - Tumla blir onyfiken"

VINJETT

FADE IN:

1 INT. HITTEGODSBYRÅ - DAY

1

Murk är inne i hittegodsbyrån och letar i säcken. Han tar upp en röd mugg ur säcken och inspekterar den från alla håll.

MURK

En liten, liten potta. Röd. Röda lådan.

Murk lägger muggen åt sidan på disken. Han gräver i säcken. Får tag i en dammsugarslang och börjar dra.

MURK

Milda makaronilåda! Vad är nu detta?
En orm?

Murk tittar på slangen och fortsätter dra i den med möda och besvär. Till slut dras dammsugaren ut ur säcken. Murk tittar förvånat på den.

MURK

En sån här grunka har jag då aldrig sett förut.. Kan det vara ett djur av något slag.

Murk krafsar på dammsugaren.

MURK

Hej lille vän! Är det skönt när jag krafsar? Jaa..

2 INT. VARDAGSRUM - DAY

2

Det kommer en boll studsandes ner för trapporna. Tumla tittar fram vid trappan.

TUMLA

Hahaha!! Vad långt den rullade!

Tumla tittar mot Kusels koja.

TUMLA

Kusel!!

Kusel tittar ut ur sin koja.

KUSEL

Vad är det Tumla?

TUMLA

Kusel! Vad tror du att skulle hända om jag skulle rulla ner för trappan? Skulle jag också studsas som bollen? Tror du det Kusel?

Kusel tittar förskräckt på Tumla. Han rusar ut ur kojan till skåpet och springer mot Tumlas skåp.

KUSEL

Nej Kusel! Du får inte! Man kan få snyfus!

Kusel ställer sej vid ändan av trappan med armarna utsträckta. Tumla försvinner upp i trappan.

TUMLA (O.S.)

Ett...två!

KUSEL

Det är farligt!

TUMLA

Tre! Nu rullar jag!

Kusel sätter sin snuttefilt över ansiktet.

KUSEL

Himla kusligt! Jag kan inte titta!

Tumla hoppar inte utan tittar fram i trappan. Hon skrattar.

TUMLA

Men Kusel! Jag skojade bara! Jag ska inte rulla ner för trappan.

Kusel tittar fram bakom händerna.

KUSEL

Ska du inte?

TUMLA

Nej.. Jag är bara så nyfiken på att veta vad som skulle hända IFALL jag skulle göra det.

Kusel skakar på huvudet.

3 INT. HITTEGODSBYRÅ - MOMENTS LATER

3

Tumla kommer in i hittegodsbyrån. Murk har en toalettborste i handen och talar i telefon.

MURK

(i telefon)

Ja.. Jag ska skicka er tandborste till er så fort jag kan. Ha en bra dag du med. Ajöken.

TUMLA
Hej Murk!

MURK
Hej Tumla.

TUMLA
Får jag hjälpa till?

MURK
Hjälpa till? Nja. Du kan hjälpa till genom att.. övervaka.

TUMLA
Övervaka?

MURK
Det vill säga, sitta tyst och titta på när jag jobbar.

TUMLA
Ok!

Telefonen ringer. Murk svarar.

MURK
(i telefon)
Hittegodsbyrån i Hittehatt.

KUND 1 (O.S.)
Har ni hittat en kravatt?

MURK
(i telefon)
En kravatt? Ja.. Jag ska se efter.
Ring på nytt om en liten stund.

Murk lägger luren på disken. Han börjar gå mot förrådet och Tumla följer efter. Murk stannar upp och tittar på Tumla.

MURK
Du kan ju ÖVERVAKA här medan jag går till förrådet.

TUMLA
Okej! Lita på mej!

Murk tittar en stund på Tumla och går sedan till förrådet. Tumla ser sej omkring. Hon får syn på en skål full av små bollar och går fram till den.

TUMLA
Bollar! Jag undrar om den där bollen studsar..

Tumla gräver i skålen. Hela skålen ramlar omkull och bollarna ramlar ut på disken.

Murk tittar in från förrådet.

MURK

Vad är det som står på här inne?

TUMLA

Jag skulle bara prova bollen som var underst..

MURK

Se men inte röra har jag ju sagt minst tusen gånger, Tumla.

Murk går ut i förrådet igen.

TUMLA

Jo men.. Är du inte nyfiken på att veta hur alla de här sakerna fungerar?

Murk tittar fram ur förrådet.

MURK (O.S.)

Nyfiken i en strut! Det är vad du är! En hittegodsarbetare är inte nyfiken. Vi har inte tid för sånt tjafs.

Murk går tillbaka till förrådet.

TUMLA

Jag måste bli mindre nyfiken så att jag kan bli en riktig hittegodsarbetare. ONYFIKEN. Det ska jag bli!

Tumla rusar ut ur hittegodsbyrån.

4 INT. VARDAGSRUM - DAY

4

Babystrumpan kommer upp och berättar hur det känns då man är nyfiken.

BABYSTRUMPAN

När man är nyfiken så vill man bara veta...

Bilden i tavelramen går upp och strumpkören sjunger om att vara nyfiken.

STRUMPAN

(sång)

FADE TO:

5 INT. VARDAGSRUM - MOMENTS LATER

5

Tumla står med händerna för ögonen vid bordet. Kusel gömmer känga under sin snuttefilt på bordet framför dem.

KUSEL

Nu får du titta!

Tumla svänger om och ser sej omkring.

TUMLA

Vad skall jag titta på Kusel?

Kusel pekar på filten.

KUSEL

Under den här filten finns det någonting. Men jag säger inte vad.

Tumla tar i kanten och skall lyfta tyget. Kusel hejdar henne.

KUSEL

Nej Tumla! Du får inte titta under filten! Det är det vi ska träna på nu. Att få dej onyfiken. Så onyfiken att du inte VILL veta vad som finns där under filten.

Tumla tittar på Kusel och sedan på filten.

TUMLA

Men.. Jag vill veta vad som finns där under! Är det en boll?

KUSEL

Tumla.. Försök att inte vilja veta vad som finns där under.

Kusel sätter sej i fåtöljen. Tumla tittar åt sidan.

TUMLA

Jag vill inte veta. Jag är onyfiken.
Jag vill inte veta. Jag är onyfiken.
Jag vill inte...

Tumla svänger sej tillbaka och sätter ansiktet helt vid filten.

TUMLA

Jag VILL VETA!! Jag är nyfiken!

Tumla river filten av kängan.

TUMLA

Titta Kusel! En sko!

Kusel tittar på Tumla och skakar på huvudet.

6 EXT. HITTEHATTS TÅGSTATION - DAY

6

Mellanvinjett.

7 INT. VARDAGSRUM - MOMENTS LATER

7

Tumla står vid bordet och Kusel står bakom henne.

KUSEL

Nu kommer jag att göra olika saker men du får inte titta bakåt för att se vad det är jag gör. Ok Tumla?

TUMLA

Okej.

Kusel går bakåt. Tumla tittar bakåt. Kusel märker det.

KUSEL

Du får INTE titta bakåt.

TUMLA

Lita på mej!

Tumla vänder sej om. Kusel går till fönstret.

KUSEL

Oj! Vad är det riktigt jag ser där ute! Wow! En sån har jag aldrig sett förut!

TUMLA

Vad är det Kusel?

KUSEL

Inte titta!

Tumla ska vända sej om men hejdar sej.

KUSEL

Oj! Nu händer det något riktigt spännande här. Något så spännande att jag inte vet riktigt VAD det är. Så spännande är det.

Kusel tittar på Tumla som står kvar vid bordet.

KUSEL

Det är visst en stor lastbil full av bollar. Det här måste du se Tumla.

TUMLA

Jag är onyfiken. Jag är onyfiken. Jag är onyfiken.

KUSEL

Nej inte en lastbil fulla bollar. En rymdraket som.. Som skjuter upp bollar i rymden tror jag bestämt. Oj oj oj!

Tumla tittar bara framåt. Kusel går fram till henne.

KUSEL
Du klarade det Tumla! Du har blivit
onyfiken!

TUMLA
Har jag? Jippiiii!

8 EXT. HITTEHATTS TÅGSTATION - DAY 8

Mellanvinjett

9 INT. VARDAGSRUM - DAY 9

Kusels gardiner till kojan är fördragna. Det flyger ut dynor ur
kojan och gardinerna svajar. Tumla sitter vid bordet och läser
en bok. Kusel tittar ut genom gardinerna.

KUSEL
Är du inte nyfiken på att se vad jag
håller på med här inne?

TUMLA
Näpp. Helt onyfiken.

Kusel nickar mot kameran.

10 INT. VARDAGSRUM - DAY 10

Det studsar ner en massa bollar för trapporna. Tumla sitter vid
bordet och läser en bok. Kusel tittar in vid trappan.

KUSEL
Är du inte nyfiken på att se hur många
bollar jag rullade ner för trappan.

TUMLA
Näpp. Helt totalt onyfiken.

Kusel nickar mot kameran.

11 INT. VARDAGSRUM - DAY 11

Kusel håller en ringklocka i handen och gömmer den för Tumla
som fortsättningsvis sitter vid bordet och läser en bok. Kusel
klingar i klockan.

KUSEL
Oj oj oj! Det ringer visst på dörren!
Är du inte nyfiken på att se vem det
är?

TUMLA
Näpp. Helt totalt fenomenalt onyfiken.

Kusel nickar mot kameran.

12 INT. HITTEGODSBYRÅ - DAY

12

Murk inspekterar dammsugaren.

MURK

Vad kan det här vara för ett djur?

Murk böjer sej över den för att se den på andra sidan och råkar trycka på ON-knappen. Då går dammsugaren på och för ett himla oljud.

MURK

Milda makaronilåda! Nu vrålar djuret!!

Murk tar slangen och tittar in i den.

MURK

Lugn och fin..

Slangen fastnar i Murks näsa. Han drar loss den. En massa små grejer åker in i dammsugaren. Slangen fastnar i gardinen.

MURK

Nej! Du kan inte äta upp mina gardiner, ditt monster! Sluta upp med det där, omedelbums!

Murk försöker dra loss slangen men kan inte. Han rusar mot vardagsrummet.

13 INT. VARDAGSRUM - CONTINUOUS

13

Murk tittar in i vardagsrummet. Tumla sitter fortfarande vid bordet och läser en bok.

MURK

Tumla kom fort! Vi har ett sakätande monster i hittegodsbyrån. Du måste hjälpa mej!

Tumla tittar inte upp ur boken.

TUMLA

Jag hinner inte komma och se nu, Murk.

MURK

Men.. är du inte nyfiken på att se hur monstret ser ut?

TUMLA

Nix.

Murk ser förvånad ut. Kusel tittar fram ur sin koja.

KUSEL

Tumla har blivit onyfiken! Vi har övat och övat och till sist blev hon som en riktig hittegodsarbetare. Onyfiken!

MURK

Men.. Ja.. Men nu råder det lite panikstämning i hittegodsbyrån. Där finns ett monster. Ni måste hjälpa mej!

KUSEL

Monster! Himla kusligt!

Kusel går in i kojan och drar för gardinen.

MURK

Tumla! Snälla! Jag behöver din hjälp! Du måste bli nyfiken igen!

Tumla tittar mot Murk.

TUMLA

Vill du det? Att jag blir nyfiken igen?

MURK

Jo, det vill jag.

TUMLA

Men om jag nu blir nyfiken så kan det hända att jag aldrig mer kan bli onyfiken igen.

MURK

Då får det vara så. Kom nu!

Murk går in i hittegodsbyrån. Tumla tittar in i kameran.

14 INT. HITTEGODSBYRÅ - MOMENTS LATER

14

Murk står förfärat och ser på dammsugaren som sitter fast i gardinen. Tumla står bredvid.

MURK

Där är det hemska gardinätande monstret!

Tumla går närmare dammsugaren. Hon försöker riva loss slangen och den fastnar i hennes näsa.

TUMLA

Äää! Hihhihi! Du kittlas!

Tumla river loss slangen. Hon tittar på dammsugaren och skakar på den. Inget händer. Hon bankar på den och råkar banka på knappen där man sätter på dammsugaren. Dammsugaren slocknar.

TUMLA

Sådärja! Nu somnade monstret nog.

Murk hämtar andan.

MURK

Äntligen fick vi tyst på åbaket!

TUMLA

Ett sånt roligt monster! Visst är det bra att du har en sån här nyfiken vän som jag Murk? Och modig också.

MURK

Ja.. det är det nog ibland.

TUMLA

Jag vet! Kanske vi kan väcka monstret genom att kittla det?

MURK

Stopp! Det ska vi nog inte. Kanske du vill testa ifall den här tomaten studsar istället?

Murk håller fram en liten röd boll framför Tumla.

TUMLA

En boll! Ja det vill jag verkligen!

Tumla tar bollen och springer ut. Murk suckar och tittar på gammelfarmors porträtt.

MURK

Ja du gammelfarmor. Det är väl som du alltid brukade säga: Man får vara som man är när man inte blev som man skulle. Så är det väl med oss allihop.

Murk tittar på dammsugaren.

MURK

Nu måste vi bara se till att inte väcka odjuret.

15 EXT. HITTEHATTS TÅGSTATION - DAY

15

Mellanvinjett.

16 INT. HITTEGODSBYRÅ - DAY (SLUTSCEN MED SLUTTEXTER)

16

Murk sitter vid disken och dricker kaffe. Dammsugaren har en filt över sej. Tumla tittar in genom luckan.

TUMLA

Murk! Den där bollen..

MURK

(viskar)
Schh! Odjuret sover.

TUMLA

Okej.

11.

Tumla försvinner ur luckan. Murk dricker kaffe.

SLUT